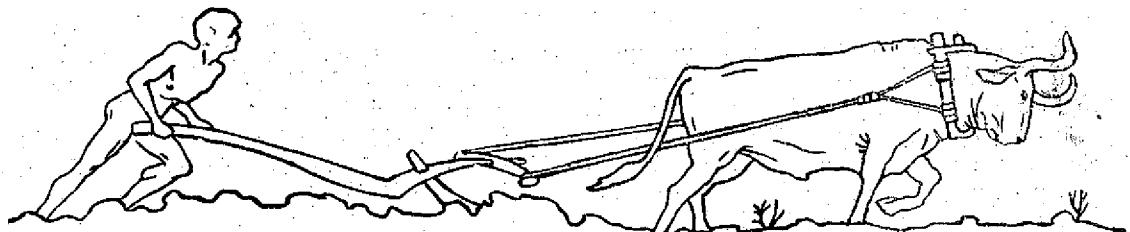

Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΟΥ — Η ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ Η ΑΤΜΑΚΑΤΟΣ "ΔΑΓΜΑΡ", ΠΑΝΕΙΑΖΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΒΑΘΡΑΝ ΤΟΥ Ν. ΦΑΛΗΡΟΥ — Φωτογ. Δ. Γαλάνη

ΠΑΝΔΩΝΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΙ' ΙΟΥΛΙΟΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1913

Η ΙΣΦΡΡΟΠΙΑ ΕΝ ΤΗΙ ΑΔΡΙΑΤΙΚΗΙ

ΕΛΛΑΣ—ΙΤΑΛΙΑ—ΑΥΣΤΡΙΑ

Αἱ φιλοδοξίαι τῆς Ἰταλίας

Μόλις ή Ἰταλία ἐπέτυχε τὴν ἔνωσιν τῆς χάρις κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν ἐνεργὸν ἐπέμβασιν τῆς γείτονος Γαλλίας καὶ τὰς πολλὰς ὑπὲρ αὐτῆς ψυσίας, ἀς η τελευταία ὑπέστη, ἥχοισεν ἀναπτύσσουσα τὰς ἴμπεριαλιστικάς της ἰδέας εἰς βάρος κατὰ πρώτον λόγον τῆς ἐνεργείας τῆς. Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν παγγεμανισμὸν καὶ τὸν πανσλαύισμὸν ἥθελησε καὶ ἡ Ἰταλία νὰ δημιουργήσῃ τὸν ἰδικὸν τῆς ἴμπεριαλισμὸν ἐνῷ δῆμως ὁ παγγεμανισμὸς καὶ ὁ πανσλαύισμὸς βασίζονται ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐνότητος μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φυλῆς, ὁ Ἰταλός ἴμπεριαλισμὸς βάσιν ἔχει μόνον τὴν φαντασίαν καὶ τὰς ἀπηρχαιωμένας ιστορικὰς παράδοσεις. Η Ρώμη ὑπῆρξε τὸ πάλαι ἡ κυρίαρχος ὅλου τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ἡ δὲ Βενετία πολὺ πρὸ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐθαλασσοκράτει ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ εὐδίσκετο ἐν στενῇ ἐπικοινωνίᾳ μὲ τὴν Ἀνατολήν. Διατί τὸ αὐτὸν νὰ μὴ συμβῇ καὶ διὸ τὴν νέαν Ρώμην;

Η ἐδνινὴ Ρώμη καὶ ἡ χριστιανικὴ Ρώμη, ἔγραφεν ὁ Gioberti, ὑπῆρξαν ἐπὶ πολλοὺς αἰώνας ἡ πρωτεύουσα τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ τὸ αὐτὸν μέλλον ἐπιφυλάσσεται καὶ διὰ τὴν τρίτην Ρώμην, τὴν σημερινήν.

Ηδη ἀπὸ τοῦ 1866 ὑπεδεικνύετο εἰς τὸν Manzini, ὅτι ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Γαλλία δὲν δύνανται νὰ συνεταιρισθῶν πρὸς κοινὸν ὅφελος ἐν τῇ Μεσογείῳ· ἡ θάλασσα αὕτη ἀποτελεῖ κληρονομίαν ιστορικὴν διὰ τὴν Ἰταλίαν ἀνεπίδεκτον διανομῆς. Τὸ κράτος τῆς Μεσογείου ἀνήκει

ἀδιαφιλονεικήτως εἰς τὴν Ἰταλίαν, κατέχουσάν ἔν τῇ θαλάσσῃ ταύτη ἀπό τὰς διπλασίας τῶν τῆς Γαλλίας. Η Μασσαλία καὶ ἡ Τουλών δὲν ἐπιδέχονται σύγκρισιν καμίαν πρὸς τὴν Γένουσαν, τὸ Λιβύδρον, τὸ Παλέρμον, τὴν Ἀγκώναν, τὴν Βενετίαν καὶ τὴν Ἰταλικὴν Τεργέστην.

Ἐν ἔτει 1873 ἔγραφεν ὁ Camilo Fregoso: «Ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ἡ Ἰταλία θὰ συναθροίσῃ περὶ ἑαυτὴν τὸ μέγιστον μέρος τῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνῶν. Ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τοιπολίτις, ἡ Τύνις, ἡ Ἀλγερία, κείμεναι εἰς μικρὸν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἀπόστασιν, εἶναι αἱ φυσικαὶ ἀποικίαι τῆς».

Ἐν μέσῳ δῆμως τῶν τοιούτων μεγαλοπρεπῶν σχεδίων τῆς ἡ Ἰταλία δὲν ἔλησμόνει καὶ τὰ εἰσέτι ἀλλότρωτα τέκνα τῆς. Περὶ τὰς ἐπτακοσίας χιλιάδας Ἰταλῶν, ἀποτελούντων δύο διακεκριμένας διάμαδας, τοῦ Τρεντίνου (Trentinī) καὶ τῆς Τεργέστης (Triestini), διατελοῦσιν ὑπήκοοι τοῦ Καισαριθματικοῦ τῆς Αὐστροουγγαρίας. Ἐπὶ δικιοῦ πληθυσμοῦ τριακοσίων ἔζηκοντα χιλιάδων κατόπιν τὸ Τρεντίνον ἀριθμεῖ μόλις περὶ τὰς δέκα χιλιάδας Γερμανούς, οἵτινες δῆμως μὲ τὴν ὑποστήριξιν τῆς αὐτοτικῆς Κυβερνήσεως κατορθώνουσι νὰ διεισδύνων πανταχοῦ καὶ καπακτοῦν διημέραι εὖδάρος. Η Τεργέστη, δῶς πόλις, εἶναι Ἰταλικὴ κατὰ τὴν γλώσσαν, τὰ ἥδη καὶ ἔδιμα, τὸ αἴσθημα. Ἀπὸ τὸ πρόδυνα δῆμως τῆς Τεργέστης ἀρχίζει ὁ περὶ ἐπικρατήσεως διγόνων μεταξὺ Ἰταλῶν καὶ Κροάτων-Σλαβούνων. Η Ιστρία, ἐκ τῆς διποίας ἀπομένει ἔξει ἡ Τεργέστη, δῶς πόλις ιδιαιτέρα, ἀριθμεῖ ἑκατὸν ἑνενήκοντα χιλιάδας Κροάτας-Σλαβούνους καὶ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας Ἰταλῶν. Εὖν οἱ Ἰταλοὶ

είχον μέχρις έσχατων συγκεντρώσει ἐν Τεργέστη εἰς χεῖρας των τὸ ἔμπόριον, τὰ γράμματα καὶ τὰ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα, σιγὰ σιγὰ καὶ αὐτὸς τὸ προνόμιον ἀφῆσε νὰ τοῖς ἑκφεύγει. Ἡ αὐτοτριακὴ Κυβέρνησις φροντίζει νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰ σλανικὰ καθολικὰ σχολεῖα καὶ ἀντιτάσσει μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος τοὺς καθολικοὺς νοτιοσλανούς ἐναντὶ τῶν Ἰταλῶν.

Ἡ ἰσορροπία τῆς Μεσογείου

Ἡ δινωσις τῶν «ἀλυτρώτων ἀδελφῶν» καὶ ἡ ἀκτέλεσις τοῦ ἴμπεριαλιστικοῦ προγράμματος ἥσαν οἱ δύο ἄξονες, περὶ τοὺς δύοις περιεστρέφετο κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἡ Ἑπειρωτικὴ πολιτικὴ τῆς Ἰταλίας. Τὸ πρῶτον ἔφερεν αὐτὴν εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὴν Αὐστρίαν, τὸ δεύτερον πρὸς τὴν Γαλλίαν.

Καὶ τί δὲν ἔλεγον οἱ Ἰταλοὶ περὶ τῆς ἰσορροπίας τῆς Μεσογείου, θέλοντες μὲ τὰ ἐπιχειρήματά των νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας κατάληψιν τῆς Τύνιδος, τὴν δύοιαν ἔζητον διὰ τὸν ἔαντὸν τους. Ἡ κατάληψις τῆς Τύνιδος, ἀποτῶσα ἴδιαιτέρων σημασίαν ἔνεκα τοῦ θαυμασίου ἐν αὐτῇ λιμένος τῆς Μπιέρτας, θὰ διετάρασσε τὴν ἰσορροπίαν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας. Ἡ κατοχὴ τῆς Μπιέρτας θὰ ἀπετέλει διαρκὴ ἀπειλὴν ἐναντίον τῆς Ἰταλίας, καὶ θὰ ἐσήμαινε τὴν ἀπώλειαν τῆς Σικελίας καὶ δῆλης τῆς νοτίου Ἰταλίας. Ἐπρεπε λοιπὸν τὴν Τύνιδα νὰ καταλάβῃ ἡ Ἰταλία χάριν τῆς ἴδιας ἀσφαλείας τῆς.

Εἰς τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα ἀντέτασσον καὶ οἱ Γάλλοι, δι τὴν Ἰταλία, καταλαμβάνουσα τὴν Τύνιδα, θὰ ἀπένοπτε καθέτως τὴν Μεσογείου εἰς δύο, θὰ ἡπείλει τὴν Ἀλγερίαν καὶ τὰς διὰ θαλάσσης μετὰ τῶν ἀποικιῶν τῆς συγκοινωνίας τῆς Γαλλίας καὶ θὰ ἀπετέλει ἀπειλὴν διαρκῆ ἐναντίον αὐτῆς τῆς Γαλλίας. Τὰς τοιουταῖς βλέψεις τῆς Γαλλίας παρεδέχετο καὶ ἡ ἀγγλικὴ πολιτική, προτιμῶς ταῦτην ἀντὶ τῆς Ἰταλίας ἐν Τύνιδι.

Κατελήφθη ἐν ἔτει 1881 ἡ Τύνις καὶ ἡ Ἰταλία, ἀφοῦ μάτην ἐφώναξε καὶ δὲν ἦδυνθήν νὰ κάμῃ τίποτε ἀλλο, ἔστρεψεν δῆλην τὴν πολιτικὴν τῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς Γερμανίας. Ἄλλ' ἡ δόση, ἡ ἀγούσα ἀπὸ Ρώμης εἰς Βερολίνον, διέρχεται πρότερον διὰ τῆς Βιέννης, ἔπρεπε δέ, ἵνα ἐντεῦθεν ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἡ διάβασις, νὰ παραγγείτο ἡ Ἰταλία τῶν ἴδιαιτέρων μεριμνῶν καὶ φροντίδων τῆς διὰ τοὺς ἐν Αὐστρίᾳ «ἀλυτρώτους ἀδελφούς». Προκειμένου, ἔγραψεν ὁ Marselli, νὰ ἴδωμεν ἡ τὴν Αὐστρίαν ἔγκαθισταμένην ἐν Θεσσαλονίκῃ ἡ τὴν Γαλλίαν ἐν Τύνιδι, προτιμώτερον διὰ τὴν Ἰταλίαν θὰ ἡτο τὸ πρῶτον. Τὸ

Ἄγιαν ενδίσκεται μακρὰν καὶ ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης κίνδυνος ἀπώτερος, ἐνῷ ἐγγύτερος καὶ ἀμεσώτερος εἶναι ὁ ἐκ Γαλλίας κίνδυνος, ἔγκαθισταμένης ἐν Τύνιδι.

Καὶ ἡ Ἰταλία ἀπετέλεσε μέλος τῆς Τοιπλῆς Συμμαχίας, ἐπίσασα καὶ εἰς ἐμπορικὰ ὡφελήματα ἐκ τῆς Γερμανίας καὶ θέλουσα κυρίως διὰ ταύτης νὰ πολεμήσῃ τὴν Γαλλίαν. Εἶναι γνωστὴ ἡ αὐτόχρονη προκλητικὴ καὶ Ἱταλὴ ἐναντίον ταύτης πολιτικὴ τοῦ Κοίστη, καὶ ἡ μεγάλη ψυχρότης καὶ ἔντασις σχέσεων, ἥτις ἐπῆλθεν εἰς τὰς Ἰταλογαλλικὰς σχέσεις ἀπὸ τοῦ 1881 μέχρι τοῦ 1896. Ἐπῆλθε σχετικὴ βελτίωσις σχέσεων, διόταν ἡ Ἰταλία κατείδεν ὅτι ἐκ τῆς ἐχθρότητος πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐκ ταύτης τῶν ἴταλικῶν προϊόντων, ἔημιοῦντο τὰ μέγιστα τὰ ἐμπορικὰ καὶ οἰκονομικά τῆς συμφέροντα καὶ οἱ πρωτόπολοι μοί τῆς κατέληγον ἐπιστρέψαντες εἰς φοβερὰ ἐλλείμματα.

Ἡ κυριαρχία τῆς Ἀδριατικῆς

Καὶ εἰσελθοῦσαν ὅμως εἰς τὴν Τοιπλήν, ἡ παλαιὰ κληρονομία τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας καὶ αἱ παλαιαὶ καὶ σκαληκόβρωτοι μεμβράναι καὶ ἴστορικαι ἀναμνήσεις δὲν ἦδυναντο νὰ ἀφίνονται τὴν Ἰταλίαν ἡσυχον εἰς τὰς μετὰ τῶν νέων συμμάχων σχέσεις τῆς. Ἡδύνατο πρὸς στιγμὴν νὰ λησμονήσῃ χάριν τῆς φύλης τῆς Αὐστρίας τοὺς ἐν αὐτῇ «ἀλυτρώτους ἀδελφούς», ἀλλὰ τὴν Ἀδριατικὴν οὐδέποτε. Καὶ κοντὰ εἰς τὸ ζῆτημα τῆς ἰσορροπίας τῆς Μεσογείου ἐδημοσιγγήσεν ἀπὸ τοῦ 1900 καὶ ἐν ἔτερον παραλλήλοιν ζῆτημα, «τὴν ἰσορροπίαν τῆς Ἀδριατικῆς».

Ἡ Ἀδριατική, γράφει ὁ Manfroni, θάλασσα ἐπιμήκης, στενή, συνεσφιγμένη, δὲν παρουσιάζει στάδιον ἀρκετὰ εὐρύ, ἵνα δύο μεγάλαι Δυνάμεις στρεφεώσουν ταῦτοχρόνως ἐν αὐτῇ τὴν ἐμπορικὴν ζωτικότητά των καὶ τὰς πολιτικὰς βλέψεις των. Τὸ παρελθόν μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Ἀδριατικὴ δὲν εἶχε ποτὲ δύο κυρίους. Ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 18^{ου} αἰώνος ὑπόκειται εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἡ Ρώμη τὴν ἐννοεῖ ὡς λίμνην ἐσωτερικήν της. Ἡ Βενετία τὴν διεκδικεῖ ὡς ίδιαν τῆς καὶ τότε μόνον ἡσυχᾶσι, διότον τὸν τῆς καταλήψει τῶν Τούνιων νῆσων καὶ τῶν διαφόρων ἐν τῷ μέσῳ ἐπὶ τῶν ἀλβανικῶν ἀκτῶν σταθμῶν καταλαμβάνη καὶ τὴν Αὐλῶνα, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν κλειδὰ τῆς θαλάσσης ταύτης. Εἰς τὰ χρονικὰ τοῦ 15^{ου} καὶ 16^{ου} αἰώνος ἡ Ἀδριατικὴ καλεῖται «il golfo di Venezia». Μόνον ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ Κράτους τῆς Βενετίας καὶ μετέπειτα εὑρε τὸν καταλληλὸν καιρὸν ἡ Αὐστρία διὰ νὰ ἐδραιωθῇ καὶ ἐπεκταθῇ ἐν τῇ θαλάσσῃ

Ἡ ὑποδοχὴ τοῦ Νικητοῦ. Οι Βασιλεῖς ἀποβιβάζονται εἰς τὴν ἐξέδραν τοῦ Ν. Φαλήρου. Ὁ λαὸς Τοὺς ἀνευφημεῖ μὲ τρελὸν ἐνθουσιασμὸν — Φωτογρ. Κ. Ἀναγνάστου

παραδόσεις. Ἡ Ρώμη τὸ πάλαι ἡτο κοσμοκράτειρα, καθυποτάξασα δόλον σχεδὸν τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. Ἡ Γαλλία καὶ ἡ Αὐστρία, ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Χερσόνησος τοῦ Αἴμου, μέγιστον τμῆμα τῆς Γερμανίας καὶ αὐτῆς τῆς Ἀγγλίας, ἡ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Βόρειος Ἀφρική καὶ ἄλλαι ἀκόμη χῶραι ἀπετέλουν ἐπαρχίας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ ισχυρισμὸς ὅτι δλαι αἱ χῶραι αὗται δέον νὰ ὑπαχθοῦν καὶ πάλιν ὑπὸ τὴν νέαν Ρώμην, καταντῷ αὐτόχρονη μάστιξ καὶ δὲν τότε ὡς εἶδος τι ἀλεξιθόρχου, τὸ ὅποιον θὰ ἔμενε κατ' ἀνάγκην πάντοτε κλειστόν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἀνοίξῃ πρὸς κανὲν μέρος.

Ἡ πατάστασις ἐν τῇ Ἀδριατικῇ

Δὲν ὑπάρχει ἐπισφαλέστερον πρᾶγμα ἀπὸ τὸν πατάστασις τῆς Ἀδριατικῆς τοῖς μετέπειτα εὑρε τὸν καταλληλὸν καιρὸν ἡ Αὐστρία διὰ νὰ ἐδραιωθῇ καὶ συγκρατηθῇ.

Οποία ἡ σημερινὴ θέσις τῆς ἐν τῇ Ἀδριατικῇ;

Ο τοξειδιώτης, δοτις περνᾷ ἀπὸ τὰς Μεσο-

Ο πρωθυπουργός κ. Βενιζέλος και δύο υπουργοί των 'Εξωτερικών κ. Κορομηλάς είς τήν έξιδραν του Ν. Φαλήρου περιμένουν τὸν θρόνον του Βασιλέως — Φωτογρ. Κ. Α.

τικής γράφει δι Ιταλός Manfroni, νομίζει έστιν τὸν μεταφερόμενον ἀπὸ τὰς θυροβόδεις καὶ κοσμοβριθεῖς δόδον μεγαλοπόλεως εἰς τὰς σιωπηρὰς καὶ μονήριες νεκροπόλεως.

Η ἐμπορικὴ νάυτιλα τῆς Ιταλίας ἐν τῇ Αδριατικῇ διποσθοχωρεῖ δοσμέραι πρὸ τῆς αὐτοτοκῆς. Εν Ιταλίᾳ συμβάνει τὸ ἔχεις παραδοξὸν ἡ δυτικὴ πλευρά τῆς, ἡ ἐκτενομένη πρὸ τῆς Μεσόγειον (Τυρρηνικὸν πέλαγος), ἔχει τὴν αὐτὴν κατὰ μῆκος ἐκτασίν, δοην καὶ ἡ ἀνατολική, ἡ πρὸς τὴν Αδριατικήν ἡ δυσαναλογία διμῶς, ἡτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν νηολογημένων εἰς τοὺς λιμένας τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ τῶν νηολογημένων εἰς τοὺς τῆς ἀνατολικῆς, εἶναι δώδεκα πρὸς ἓν. Υπὸ ἐποψίν λιμενικῆς κινήσεως ἡ Βενετία, ἡ παλαιὰ κυριαρχος τῆς Αδριατικῆς, πατέχει τὴν ἐβδόμην περίπου δέσιν, ἔχομένη μετὰ τὴν Savonie καὶ τὸ Chiavari. Η Βενετία εἶναι τὴν σήμερον ἡ ἔπειτα θαδδισσα τῆς Αδριατικῆς ἡ μέχαία ἀντιτηλός της, ἡ Ἀγκώνα, ὑπνώτει τελείως μέχρι τοῦ 1898 ἐν μόνον μικρὸν ἀτμοπλοίον ἡτο νηολογημένον εἰς τὸν λιμένα της. Τὸ Brindisi, ἡ

ἀφετηρία τοῦ ταχυδρομείου τῶν Ἰνδιῶν, δὲν δεικνύει μεγάλην πρόδοδον τὸ Bari ἐλαχίστην κύνησιν παρουσιάζει. Τὸ αὐτοτοκὸν Lloyd, ἡ οὐγγρικὴ Adria, τὸ μάγγλικὸν Peninsular ἀπορροφοῦν τὰ τέσσαρα πέμπτα τῆς ὅλης ἐμπορικῆς κινήσεως. Τὸ Lloyd τῆς Τεργέστης, ἡ Adria καὶ Hungaro-Croate τῆς Φιούμης καὶ ἡ Ragusea ἀριθμοῦντο τὸ 1900 ἀτμόπλοια τετραπλάσια τοῦ δόλου ἀριθμοῦ τῶν Ιταλικῶν. Αἱ Ιταλικαὶ ἀτμοπλοῖαι Navigazione Generale καὶ ἡ Puglia δὲ δύνανται νὰ συναγωνισθοῦν μὲ τὰς αὐτοτοκάς. Εἰς κάθε περίστασιν, κατὰ τὴν δόπιαν προσπαθοῦν νὰ ἔγκαινισθον νέας γραμμᾶς καὶ νέας δομολόγια, αἱ αὐτοτοκαὶ ἔταιρεῖαι τὰς παρακολουθοῦν, θέτουσαι πυκνοτέρας καὶ εὐθηνοτέρας γραμμάς.

Η Βενετία δὲν ἔχει ίδικὸν τῆς ἐμπόριον λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς δέσεως τῆς δι φυσικὸς προορισμοῦ τῆς ἡτο διὰ νὰ χρησιμεύῃ ὡς μέσον διαμετακομίσεως διὰ τὴν Ελβετίαν καὶ τὴν Γερμανίαν τὸν προορισμὸν δύως τοῦτον ἐν τῇ Αδριατικῇ ἐπικληροὶ τὴν σήμερον ἡ Τεργέστη οἱ ναῦλοι εἶναι εὐθηνότεροι διὰ Τεργέστην, διότι τὰ ἀτμόπλοια ἐκφροτάνοντα, εὐρίσκουν αὐτόδι ἔτερα ἐμπορεύματα διὰ νέαν φόρτωσιν, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβάλνει ἐν Βενετίᾳ. Ἐμπορικὴ ναυτιλία βενετικὴ δὲν ὑφίσταται. Ἀπὸ τὰ τόσον περίφημα ἀλλοτε καὶ ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἔξυμνη θέντα ναυπηγεῖα τῆς ἔξερχονται τὴν σήμερον μόνον γόνδολαι, καὶ οἱ μόνοι ναυτικοὶ τῆς εἶναι οἱ gondolieri.

Τὸν προορισμὸν, ὃν ἀλλοτε ἔξεπλήρων ἡ Βενετία καὶ εἰς ὃν ὠφειλε τὴν ἀκμὴν τῆς, ἐκπληροῖ τὴν σήμερον διὰ τὴν Ιταλίαν ἡ Γένουα αὐτὴ κειμένη ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς της, τῆς δυτικῆς καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς τυρρηνικῆς θαλάσσης (Λιγουρικὸς κόλπος) διερέπει ιδιαιτέρως τὴν ἀκμὴν καὶ σημασίαν τῆς ὡς κέντρον διαμετακομίσεως, ἀφότου αἱ ὑψηλαὶ δροσισταὶ τῶν Αλπεων, τὰς δοπιάς νομίζει τις δοτὶ ἔθεσεν ἡ Φύσις ἵνα διαχωρίσουν διὰ παντὸς τὴν Ιταλίαν ἀπὸ τῆς Ελβετίας καὶ τῆς Γερμανίας, διὰ τῆς διατοήσεως τῶν κορυφῶν Saint Gottard, Brenner καὶ Simplon καὶ τῆς κατασκευῆς ὑπὸ αὐτὰς σηράγγων δι' ὧν διέρχεται ὁ σιδηρόδρομος, ἥνοικαν εἰς τὸ διειδνὲς ἐμπόριον καὶ κατέστησαν εὐχερὲς μέσον συγκοινωνίας. Αἱ εἰσιρράξεις τῶν τελωνείων Γενούης κατὰ τὸ 1899 ἀνήλθον εἰς τὸ ἐν τοίτον τῶν γενικῶν τελωνειακῶν προσόδων τῆς ὅλης Ιταλίας, τὸ σύνολον δὲ τῶν τόνων τῶν ἀτμοπλοίων, τῶν νηολογημένων ἐν τῷ λιμένι τῆς Γενούης ὑπερέβη κατὰ πεντήκοντα χιλιάδας τόνων δλα τὰ ἀλλα ἀτμόπλοια ὑπὸ Ιταλικὴν σημαίαν. Καὶ εἰς τὸ σημείον ὡς μῶς

τοῦτο τῆς διαμετακομίσεως συναγωνίζεται τὴν Γένουαν ἡ Γερμανία, ἡτις χάρις εἰς τὴν τεραστίαν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας της καὶ τὴν θαυμασίαν καὶ ἐπισημοτικὴν χρησιμοποίησιν τῆς ποταμοπλοίας κατώρθωσεν, ἵνα τὰ ἐξ Ἀνατολῆς ἐμπορεύματα μεταφέρῃ διὰ τῆς Βορείου Θαλασσῆς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γερμανίας μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Ελβετίας πατά πολὺ εὐθηνότερον τῆς διὰ μέσον Γενούης μεταφορᾶς. Συνάμα ἡ Γερμανικὴ ναυτιλία συναγωνίζεται ἐπιτυχῶς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γενούῃ τὴν Ιταλικήν. Τῷ 1900 πλέον τοῦ ήμισεως τοῦ ἔξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Ιταλίας διεξήγετο μὲ ἀτμόπλοια ὑπὸ ἔνην σημαίαν.

Η Γερμανία καὶ ἡ Αδριατική

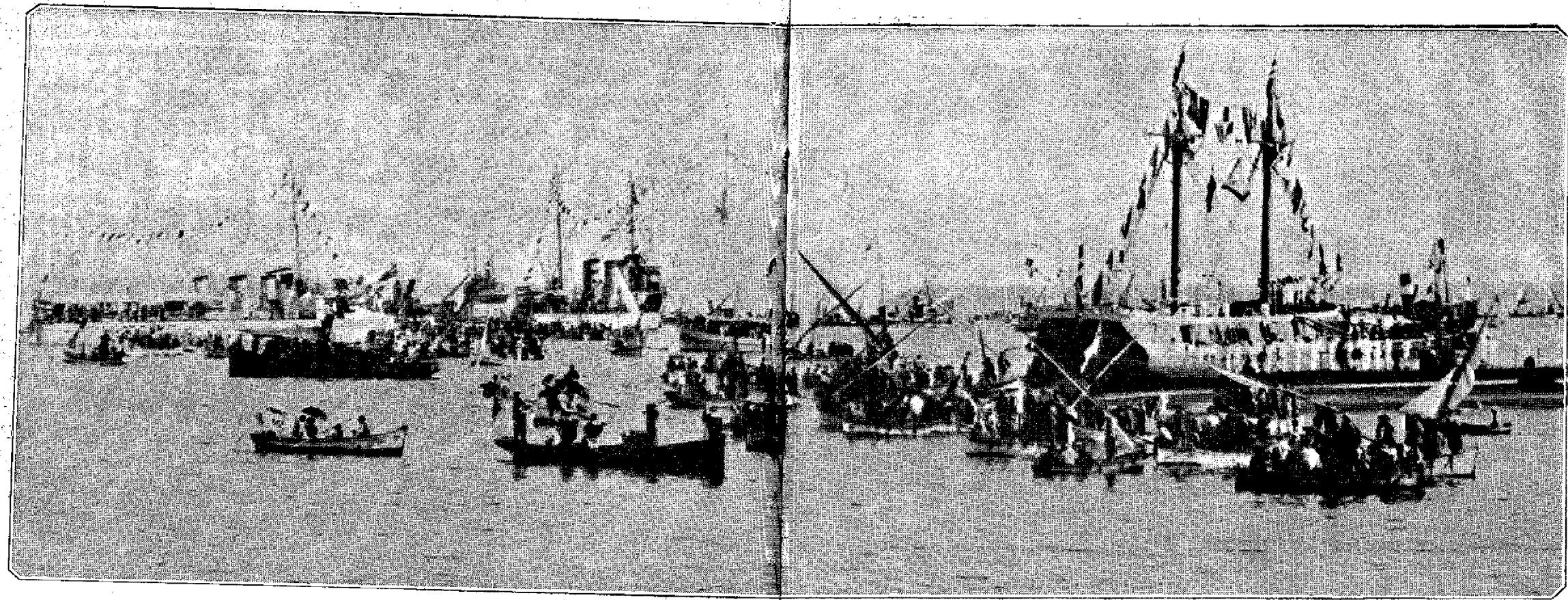
Ολόκληρος ἡ ἐκτεταμένη ἀνατολικὴ πλευρὰ τῆς Ιταλίας περιβρέχεται ὑπὸ τῆς Αδριατικῆς. Δὲν είναι λοιπὸν αἱ παραλίαι καὶ οἱ λιμένες ἐν τῇ θαλάσσῃ ταύτῃ, οἵτινες λείπουσιν ἀπὸ τὴν Ιταλίαν, διὰ νὰ προσαχθῆ καὶ εὐημερήσῃ ἐν αὐτῇ. Εἴδετον θὰ ἔχεται νὰ κυριαρχήσῃ μόνη ἐν τῇ Αδριατικῇ, ἔδει πρὸ παντὸς νὰ ἐκδιώξῃ τὴν Αὐστρίαν ἐκ τῆς Τεργέστης καὶ τῆς Ιοτίας ἡ καὶ τῆς Δαλματίας. Τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ βεβαίως τὸ μέγα

δινειρὸν τῶν ἔξημπιμένων πατριωτῶν, χωρὶς ὅμως νὰ τολμᾶ νὰ θέσῃ παρόμιον ζήτημα καὶ ἡ ἐπισημοτικὴ Ιταλία, γνωρίζουσα δόπιαν σημασίαν κατέχει ἡ Τεργέστη καὶ διὰ τὴν Αὐστρίαν ἀλλὰ καὶ τὴν Γερμανίαν.

Η Αὐστρία, ἔγραψε πρό τινων ἐπών οργανικῆς, εἶναι ἡ πιστὴ καὶ ἀνογκαία σύμμαχος, ἀλλὰ καὶ ὁ πρόσκοπος τῆς Γερμανίας διὰ τὴν Ανατολήν. Διὰ ταύτης ἐκτελεῖται τὸ πρόγραμμα Drang nach Osten (κάθοδος πρὸς τὴν Ανατολήν). Διὰ τῆς Γερμανίας καὶ χάρις εἰς τὸν Βίσμαρκ ἡ Αὐστρία κατέλαβε τὴν Βοσνίαν καὶ Ερζεγοβίνην. Αἱ αὐτοτοκαὶ πτήσεις, ίδιαί αἱ παρὰ τὴν Αδριατικήν ἔχουσι διὰ τὴν Γερμανίαν μεγίστην καὶ ἀνυπολόγιστον σημασίαν. Δέκα ἔως δώδεκα ἑκατομμύρια Γερμανῶν ζῶσιν ἐν Αὐστρίᾳ. Εάν ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ δρᾶσις τῶν γερμανικῶν στρατιῶν δέον νὰ γίνωνται αἱσθηταὶ πρὸς νότον καὶ ἀνατολάς, ἡ Γερμανία πρέπει νὰ στηρίξεται καὶ ἐπὶ στόλου ἐν τῃ Αδριατικῇ καὶ τῇ Μεσογείῳ. Τὸ σιρατιωτικὸν μέτωπον τῆς Γερμανίας δέον νὰ ἐκτείνεται ἀπὸ Βαλτικῆς μέχρι Τεργέστης. Η Γαλλία καὶ ἡ Ρωσία ἔχουν τὸ μερίδιόν των καὶ ἐν τῇ Βορείᾳ Θαλάσσῃ καὶ τῇ Μεσογείῳ τὸ αὐτὸ δέον νὰ

Η Βασιλικά Σοφία, τὰ πριγκιπέποντα καὶ τὸ Υπουργικόν Συμβούλιον εἰς τὴν έξέδραν τοῦ Ν. Φαλήρου, διὰ νὰ υποδεχθοῦν τὸν Βασιλέα Νικητήν — Φωτογρ. Κ. Αναγνώστου

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ ΚΑΤΑΠΛΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΜΟΝ ΤΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΝΙΚΗΤΗΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΕΠΙ ΤΟΥ "ΑΕΓΕΑΝ", ΠΑΟΙΑΡΙΑ ΚΑΙ ΒΑΡΚΕΣ ΤΡΙΓΥΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΝΑΥΑΡΧΙΔΑ. ΔΕΞΙΑ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΠΛΟΙΟΝ "ΑΡΗΣ". — Φωτογρ. Δ. Γαλάνη

συμβαίνη και διὰ τὴν Γερμανίαν. "Άλλως τε πόσον ἀπέχει ἡ παραλία τῆς ἀνω Ἀδριατικῆς ἀπὸ τὸς καθαυτὸ γερμανικὰς χώρας; Μόλις ἑκατὸν χιλιόμετρα χωρίζουν τὴν Τεργέστην ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς μεσημβρινῆς Καρινθίας, δύοδεν ἀνερχόμενός τις πρὸς βορρᾶν καὶ παρακάμπτων τὴν Βοειάν, ἀπαντῷ πολυπληθεῖς διμάδας Γερμανῶν. "Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἥδυνατο νὰ δεχθῇ ἡ Γερμανία, ἵνα ἡ Τεργέστη περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν Λατίνων ἢ τῶν Σλαύων. "Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει θὰ ἐπήρχετο ἡ ὑπερφαλάγγιος τῆς Γερμανίας, ἐκ τῆς ὁποίας δὲν θὰ ἥδυνατο νὰ ἀνακύψῃ ἐπὶ αἰδονας. Δι' ὅλην τὴν Γερμανίαν, γράφει δ. Dr. Hasse, ἡ Τεργέστη ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐμπορικὴν διέξοδον πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ. "Οπως ἡ Τεργέστη διὰ τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν, οὗτω καὶ ἡ Πόλα εἶναι ὅ μέγας ναυτοπλησίος διὰ τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν τῆς Γερμανίας. "Ο γερμανικὸς λαὸς δὲν δύναται γὰ ἀφῆσῃ τὴν Ἀδριατικὴν, χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ

διὰ παντὸς τοὺς τίτλους του, ἐφ' ὃν στηρίζει τὰς ὀξιώσεις του ὅτι ἀποτελεῖ δύναμιν μεγάλην.

Η ισορροπία τῆς Ἀδριατικῆς καὶ ἡ Ἀλβανία

"Υστερεῖ λοιπὸν ἡ Ιταλία ἐμπορικῶς καὶ ναυτικῶς ἀπέναντι τῆς Αὐστρίας ἐν τῇ Ἀδριατικῇ καὶ δὲν δύναται νὰ ἔκδιωξῃ ταύτην ἐξ αὐτῆς, εἶναι δὲ πολὺ ἀσθενεστέρα ἢ ὥστε νὰ θέσῃ τοιοῦτον ζῆτημα καὶ ἐναντίον τῆς Αὐστρίας καὶ ἐναντίον τῆς Γερμανίας, συνεγδιαφερομένης. Ποῦ ἔργεται λοιπὸν τὸ ζῆτημα τῆς ισορροπίας τῆς Ἀδριατικῆς διὰ τὴν Ιταλίαν; "Απλούστατα εἰς τὸ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν σύμμαχὸν τῆς Αὐστρίαν ἀπὸ τοῦ νὰ κατέλθῃ νοτιώτερον καὶ καταλάβῃ τὰς ἀλβανικὰς ἀκτὰς, αἴτινες τὴν ἀγτικρίζουν, ἢ τούλαχιστον νὰ καταλάβῃ καὶ αὕτη τὴν Αλβανίαν καὶ τὴν νότιον Ἀλβανίαν καὶ ἐν τῇ νοτίῳ Ἀλβανίᾳ περιλαμβάνεται καὶ μέγιστον τμῆμα τῆς

Ἑλληνικῆς Ἡπείρου. Εἰς τοῦτο συνοψίζεται δλον οὐτὸ τὸ πολυμερύτον ζῆτημα!

"Η Ἀλβανία, λέγουσιν οἱ Ιταλοί, περιλαμβάνεται ἐν τῇ φυσικῇ περιοχῇ τῆς ἀκτινοβολίας τῆς Ιταλίας εἰς μόνος θαλάσσιος βραχίων χωρίζει τὰς δύο χώρας, τὰς δύοις πολλαὶ Ιστορικαὶ παραδόσεις συνδέονται ἀναποστάτως. Πέριξ τοῦ Λυρραχίου ἡ Βενετία ἐσχημάτισε τὸν προμαχῶνα τῆς πάλης, τὴν δύοιαν διεξήγαγεν ἐναντίον τοῦ Ισλαμισμοῦ. Τὰ ἔχη τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν Βενετῶν, πλείστα μνημεῖα καὶ Ιστορικαὶ παραδόσεις πολλαὶ καὶ αἱ συμπάθειαι τῶν Ἀλβανῶν διατηροῦνται μέχρι τῆς σήμερον. "Ἐν αὐτῇ τῇ Ιταλίᾳ καὶ ίδιᾳ ἐν Σικελίᾳ καὶ Καλαυρίᾳ ὑπάρχουν πολλοὶ Ιταλοί, ἀνάγοντες τὴν καταγωγὴν των εἰς Ἀλβανούς, μεταναστεύσαντας ἐξ Ἀλβανίας κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰώνα. Πολλὰ κομιτᾶτα (Comitato nazionale Albanese, Società nazionale Albanese) ὡς μόνον σκοπὸν ἐπιδιώκονταν νὰ καλλιεργοῦν τὴν frater-

lanza μὲ τοὺς Ἀλβανούς. Οἱ Ἀλβανοὶ καλοῦνται παρὰ τῶν Ιταλῶν «nostri Albanesi».

"Η Ιταλικὴ σημαία ἐν τῇ Ἀδριατικῇ διποσθοχωρεῖ ὅσημέραι πρὸ τῆς αὐστριακῆς. Καὶ δμως, προσθέτουν οἱ Ιταλοί, ἡ Ιταλικὴ φυλὴ εἶναι ἡ παρέχουσα εἰς τὰς αὐστριακὰς ἀτμοπλοΐας τὰ πληρώματα καὶ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῶν πλοίων των ἡ Ιταλικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ διμιουρένη ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Lloyd. Οἱ Ιταλοὶ τῆς Τεργέστης, τῆς Φιούμης, τῆς Ζάρας καὶ τοῦ Σπολάτου ὡς ἐμποροὶ, προμηθευταὶ καὶ ἐφοπλισταί, συντηροῦν κατὰ μέρος τὴν ναυτικὴν κίνησιν τῆς Αὐστρίας. "Ἐν αὐτῇ τῇ Ἀλβανίᾳ αἱ πόδαις ἀρχαὶ καὶ βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἔξημερώσεως ἐτέθησαν ὑπὸ τῆς Ρώμης καὶ τῆς Βενετίας: ἡ Ιταλικὴ γλῶσσα εἶναι σχεδὸν μέχρι τῆς σήμερον τὸ μόνον μέσον τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας παρὰ τοῖς Καθολικοῖς Ἀλβανοῖς ἡ Ἀλβανία συνείδισε πλέον νὰ ἀρέσκεται εἰς τὴν λατινικὴν ἐπιρροήν.

Κωνστ. Τσιριγώτης, ταγματάρχης. "Ελαβε μέρος εις διας τὰς μάχας τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικού πολέμου καὶ έπεισε μαχήμενος ήρωίς κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς Τζουμαγιᾶς.

Μὲ τοιάντα ἐπιχειρήματα καταπολεμεῖ ἡ Ἰταλία τὰς ἐπὶ τῆς Ἀλβανίας βλέψεις τῆς συμμάχου της Αὐστρίας. Ἄλλα καὶ ἡ Αὐστρία, τῆς δοπίας αἱ βλέψεις αὗται καὶ ἡ ἀλβανικὴν γένει πολιτικὴ ἥρχισαν καὶ ἔξακολουθοῦσιν ἀπὸ ἑτῶν πολλῶν, μὲ ἀγρυπνον δόμμα παραπολουθεῖ τὰς σχετικῶς νεωτέρας ἀντενεργείας τῆς Ἰταλίας, καταπολεμοῦσα διὰ παντὸς τρόπου αὐτὰς καὶ προσπαθοῦσα νὰ τὰς ἔξουδετερώνη. Διατηρεῖ πολυάριθμον καὶ πολυτελὲς προσωπικὸν εἰς τὰ ἐν Ἀλβανίᾳ προενεῖα της, ἔξοδειν ἀφειδῶς χρήματα, πολλαπλασιάζει τὰς γραμμὰς τῶν ἀτιμοπλοίων της, τῶν προσεγγιζόντων εἰς τὰς ἀλβανικὰς ἀκτὰς. Αὖτὴ ἔχει ἀναλάβει τῇ συγκαταθέσει τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς Πύλης καὶ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν (protectorate) τῶν συμφερόντων τοῦ καθολικισμοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ. Ὁ Καθολικὸς Κλῆρος, δὲ ἐργαζόμενος πρὸς ἔξυπηρέτησιν τῆς αὐστριακῆς πολιτικῆς, ἀποτελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ Φραγκισκανοὺς καὶ ἄλλα

τάγματα, στρατολογούμενα ἐκ τῶν Καθολικῶν Κροατῶν καὶ Σλαβούνων, οἵτινες ἔχει ἰδιοσυγκρατίας ἀπεχθάνονται τοὺς Ἰταλούς.

Ἡ πολιτικὴ τῶν σιδηροδρόμων

Τὴν 27 Ιανουαρίου 1908 δὲ Βαρδώνος Aerenthal, κοινὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς

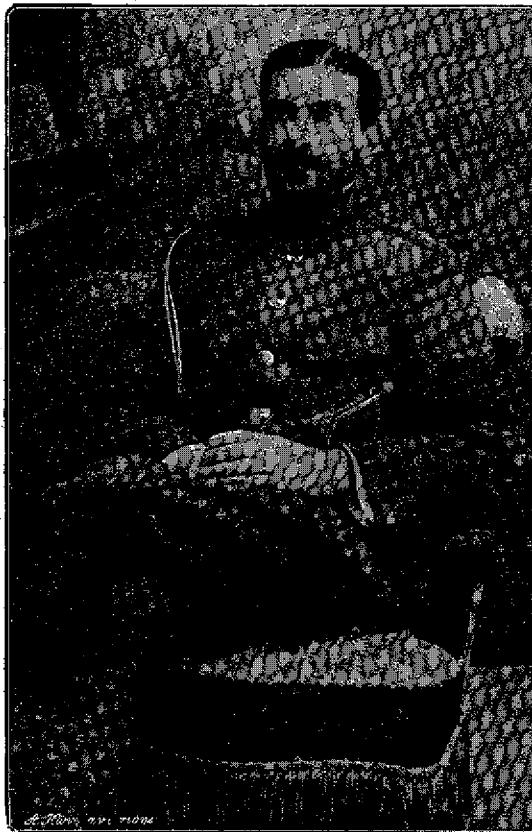

Καλασθός Π. Λιμπερής, λοχαγός, διοικητὴς ἐδεσινοκοσμοῦ τάγματος. "Ἐπεισεις εἰς τὴν μάχην τῆς Λούραντος.

Αὐστροουγγαρίας, ἐκθέτων ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἔξωτερικῶν ὑποθέσεων τὸ πολιτικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, ἔχαρακτήριζε τὴν πολιτικὴν τῆς Αὐστρίας ὡς μὴ ἐπιδιώκουσαν κατακτήσεις νέων χωρῶν ἐν τῇ Χερσόνησῳ τοῦ Αἴμου, ἀλλ᾽ ὡς καθαρῶς ἐπιπλευτικὴν καὶ οἰκονομολογικὴν, ενδοοἰνσαν μὲν τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ εὐημερούσαν τῶν Κρατῶν τοῦ Αἴμου, τείνουσαν δὲ νὰ ἀναπτύξῃ πρὸς κοινὸν δφέλος τὰς μετ' αὐτῶν ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ συναλλαγάς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀποβλέπουσα ἡ Αὐστρία, θέλει συντόμως ἐπιδιώξει τῇ συγκαταθέσει καὶ τῆς Πύλης τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἀπὸ πολλοῦ μελετωμένου σχεδίου, τῆς ἐνώσεως

δηλονότι τοῦ σιδηροδρόμου Μιτροβίτσας-Θεσσαλονίκης μετὰ τῶν βοσνιακῶν σιδηροδρόμων (γραμμὴ Βιέννης-Σεραγέβουν).

Καὶ τὸ δικαίωμα τῆς Αὐστρίας, ἵνα κατασκευάσῃ τοιαύτην ἐνωτικὴν γραμμὴν, ἢτο ἀνεγνωρισμένον εἰς αὐτὴν καὶ ἐκ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου (Ἄρθρον 25^{ον}) καὶ πάντοτε ἐμελετάτο ἡ τοιαύτη γραμμὴ, ἡργοπόρει δὲ ἡ ἐκτέλεσίς της ἐνεκα τῶν φυσικῶν δυσκολιῶν, ἀς ἀπήντησεν ἡ Αὐστρία κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σιδηροδρόμων τῆς Βοσνίας. Καὶ ὅμως ἡ δήλωσις τοῦ

Κωνσταντίνος Γ. Ἀγγελόπουλος, ἐφέδρος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Πεζικοῦ. "Ἐπεισεις εἰς τὸ Κιλκίς διοικητὸν τὸν λόχον τοῦ τοῦ δοπίου διοικητοῦ εἰχαν φονευθῆ ἡζιεύθη ἐπεισεις μάχης.

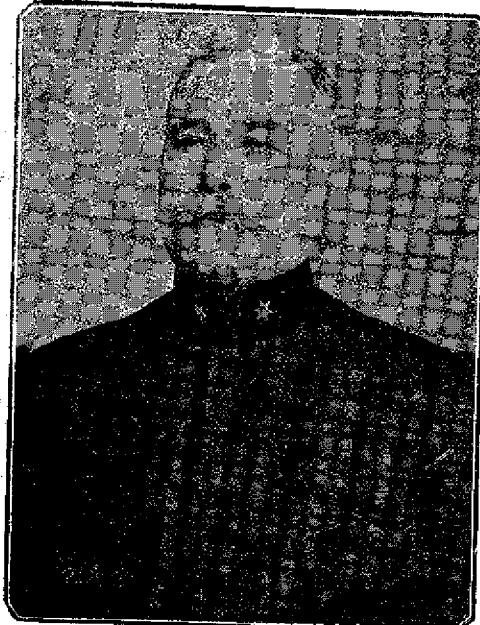
Aerenthal περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν σιδηροδρόμων ἐξηγείασε τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Εὐρώπης καὶ ὡς βόμβα ἐξερράγη παρὰ τῷ διεθνεῖ πολιτικῷ καὶ διπλωματικῷ κύκλῳ καὶ σύσσωμος δ σλανικὸς ἴδια κόσμος συνεταράχθη καὶ κατεθορυβήθη.

Μικρὰ μόνον σιδηροδρομικὴ γραμμὴ μήκους ἑκατὸν ἑξήκοντα περίπου χιλιομέτρων ἐπρόκειτο νὰ κατασκευασθῇ, ἐνώνυσα τὸ Uvac, τέρμα

τῶν βοσνιακῶν σιδηροδρόμων, μὲ τὴν Μιτροβίτσαν, ὅποθεν ἀρχεται ἡ γραμμὴ Μιτροβίτσας-Θεσσαλονίκης. Διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης ἐνωτικῆς γραμμῆς ἥνουτο ἡ Βιέννη ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Ο σκοπός, δὲν ἐπεδίωκεν ἡ αὐστριακὴ πολιτική, ἐγίνετο καταφανῆς. "Ηδελε νὰ πλησιάσῃ ἀπ' εὐθείας τὴν Θεσσαλονίκην, κέντρον τῶν βλέψεων της καὶ τέρμα τῆς καθόδου της πρὸς τὴν Ἀνατολήν, χωρὶς νὰ ἔχῃ πλέον τὴν ἀνάγκην νὰ διέρχεται διὰ τῆς Σερβίας, ὅπως ἐγίνετο μέχρι τοῦδε ἐξηγμοῦ οὐδιώη ἡ Σερβία καὶ ἐκέρδιζεν ἡ Αὐστρία διὰ τῆς ἀνευδιαμέσου καὶ ἀπ' εὐθείας συγκοινωνίας, δυναμένης νὰ χορηγείσῃ ἐν ἀνάγκῃ καὶ εἰς σκοποὺς στρατιωτικούς. Ἡ γραμμὴ θὰ διήρχετο διὰ τοῦ Σαντζάκου (ἐπαρχίας) τοῦ Νόρι Παζάρ, ὅπερ δια-

Γεώργιος Λέκας, ύπολοχος τοῦ Πεζικοῦ. "Ἐφορεύθη κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῶν βανγκαρικῶν χαρακομάτων τοῦ Κιλκίς.

Αντώνιος Κουτηφαρος, ταγματάρχης του 9ου πεζικού συντάγματος, έπεισε εἰς τὸ Κίλκις. Τὴν στιγμήν ποὺ ξεψυχούσε, βρέθηκε στὸ πλάτη τοῦ δ. Βασιλεύς. Καὶ ὁ Κουτηφαρος ωντης : — Μεγαλειότατε, προχωροῦμε;

Άναστ. Κ. Γιωτης, λοχαγὸς ιου πεζικοῦ συντάγματος.
Έπεισε εἰς τὸ Κίλκις.

χωρίζει τὴν Σερβίαν ἀπὸ τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ἐπὶ τοῦ δποίου κατὰ τὴν Συνθήκην τοῦ Βερολίνου ίδιαίτερα πλεονεκτήματα καὶ δικαιώματα είχαν ἀναγνωρισθῆνεις τὴν Αὐστρίαν διὰ τῆς στρώσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐν μέσῳ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, αὗτη ἐνεδυνάμωνε κατὰ πολὺ τὰ δικαιώματά της καὶ θά. ἔκρατει οὕτω ἐσφελε πεχωρισμένα τὰ δύο μικρὰ σλαβικὰ Κράτη. Διὰ τῆς ἐνωτικῆς συνάμα γραμμῆς Uvac - Μιτροβίτσας ἀπεκλείετο καὶ ἀπεχωρίζετο ἐκ τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ἡ Ἀλβανία, διότι αὗτη θὰ ἔμενεν ἐκτὸς τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου καὶ δλη ἡ ἐμπορικὴ κίνησις θὰ διεξήγετο χωρὶς νὰ είχε νὰ ωφεληθῇ τι ἕξ αὐτῆς καὶ ἡ χώρα αὕτη.

Τὸ τοίτον τοῦτο σημεῖον συνεκίνησε κυρίως τὴν ιταλικὴν διπλωματίαν ἐκ τῶν σχεδίων τοῦ Aerenthal ἡ Ρώμη ἐταράχθη δχι διλγώτερον τῆς Πετρουπόλεως καὶ τοῦ Λονδίνου διὰ τοῦ σχεδιασθέντος σιδηροδρόμου ἡ Ἀλβανία, χώρα φύσει πτωχὴ καὶ ἄγονος θὰ καθίστατο ἀμέτοχος πάσης ἐμπορικῆς κινήσεως, καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ θὰ ἀπεχωρίζετο ὑπὸ ἐποψίν ταχείας καὶ εὐκόλου συγκοινωνίας ἀπὸ τῆς λοιπῆς χερσονήσου καὶ οἱ ἀλβανικοὶ λιμένες κατεδικάζοντο εἰς τελείαν ἀπομόνωσιν καὶ ἀπονέκρωσιν. Καὶ ἡ Ιταλία θὰ ἥθελε τὴν Ἀλβανίαν καθισταμέ-

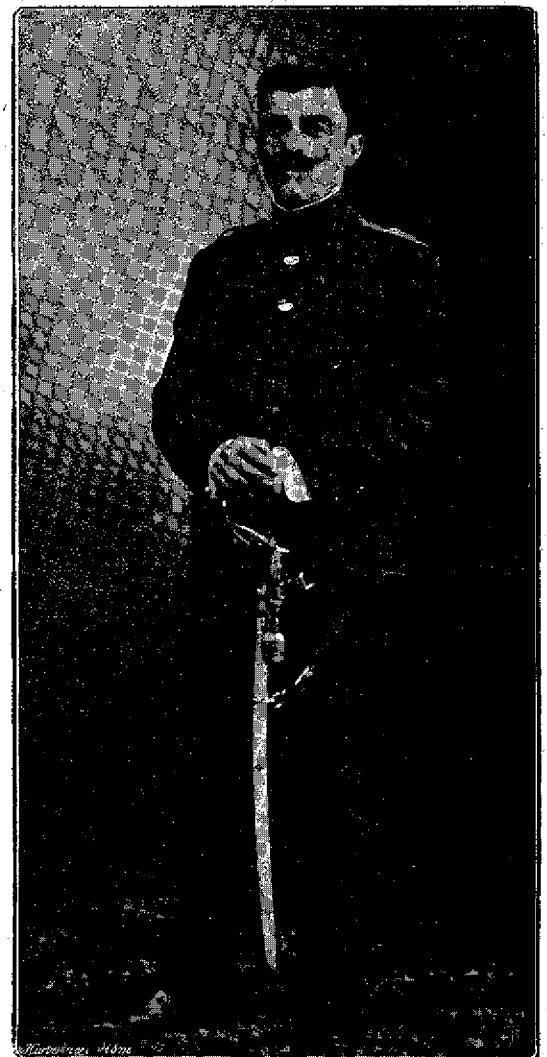
ἀναλόγως καὶ ἡ πολιτικὴ ἐπιφροὴ τῆς Ιταλίας ἐφ' ὅλης τῆς χερσονήσου καὶ θὰ ἥδυνατο αὕτη ἀργότερον νὰ ἐπιφεληθῇ ἔτι περισσότερον, ὑποθάλπουσα τὰς πολιτικὰς καὶ φυλετικὰς ἀντιξηλίας τῶν διαφόρων λαῶν, τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ καὶ προσπορίζομένη ἐξ αὐτῶν ίδιαίτερα ὀφελήματα.

Καὶ ἐματαιώθη μὲν ἐνεκα τῶν ἐπειθόντων πολιτικῶν γεγονότων καὶ μετοβολῶν τὸ αὐστριακὸν σχέδιον καὶ σὺν αὐτῷ καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ ἐνωσίς τῆς Ἀδριατικῆς μετὰ τοῦ Εδεξίνου, ἐδόθη

δμως ἐκ τούτου ἡ εὐκαιρία, ἵνα ἀκριβέστερον κατανοηθοῦν τὰ σχέδια τῆς Ιταλίας ἐπὶ τε τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου καὶ ἀκριβέστερον καθορισθοῦν αἱ πολιτικαὶ βλέψεις της. Καὶ δλα τὰ ιταλικὰ σχέδια πᾶν ἀλλο ἔχον ὑπὸ ὅψιν, ἐκτὸς τῶν συμφερόντων τῆς Ἐλλάδος καὶ τοῦ Ἐλληνισμοῦ. Διὰ τὴν ἐπίσημον Ιταλίαν καὶ τὴν διπλωματίαν τῆς ἡ Ἐλλάς, ἐπεκτείνομένη πρὸς τὴν Ἀδριατικήν, ἔστω καὶ ἀνακτῶσα καὶ ἀπελευθερώνουσα χώρας ἔλληνικάς, ματαιοῖ δλας τὰς βλέψεις καὶ σκοπούς της.

Βασίλιος Πλαστήρας, ἐφεδρος ὀνθυπολοχαγὸς τοῦ 16ου πεζ. συντάγματος. Θύμα τῆς μάχης τοῦ Κίλκις, ἀπέθανε εἰς τὸ Σαργύκολ φιθύριζον : «Πεθαίνω εὐχαριστημένος».

Θεόδωρος Ι. Λάσκαρης, ἐφεδρος ὀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ. «Ἐπεισε εἰς τὴν μάχην τῆς Τζουμαγιάς,

Αι δύο χερσόνησοι

Η Κυρηναϊκή, χώρα της Ἀφρικῆς ἀρκετά εὐδίμενος, ἔχουσα λόγω τῶν δροπεδίων της πλήμα εὑρατον καὶ ἔνεκα τούτου διατελοῦσα κατάλληλος πρὸς ἐγκατάστασιν Εὐρωπαίων ἐν αὐτῇ, σχηματίζει γεωγραφικῶς μεγάλην προσέξοχήν, εἰσχωροῦσαν πρὸς τὴν Μεσόγειον, περιοριζούμενην δυτικῶς ὑπὸ τῆς μεγάλης Σύρτεως, ἀνατολικῶς δὲ συνορεύουσαν πρὸς τὴν Αἴγυπτον. Μικρὰ σχετικῶς ἀπόστασις χωρίζει ταῦτην διὰ θαλάσσης ἀπὸ τῆς Κρήτης καὶ τοῦ νοτίου Αιγαίου καὶ ἡ Ἱταλία συνεπείᾳ τοῦ τελευταίου Ἱταλοτουρκικοῦ πολέμου ἐγκαθίσταται ἡ μᾶλλον εὐδίκεται εἰσέτι ὑπὸ ἐγκατάστασιν ἐν τῇ Κυρηναϊκῇ, ἀποκτήσασα ἡδη νομίμους τίτλους ἐπ' αὐτῇς, ἀνεγνωρισμένους διὰ συνθήκης. Ἀποξύμως ἐγκαθισταμένη δριστικῶς καὶ τελειωτικῶς ἡ Ἱταλία καὶ ἥσυχαζονσα ἐν αὐτῇ καὶ χορηγοποιοῦσα τοὺς λιμένας της καὶ κατασκευάζονσα ναυστάθμους, περιβάλλει τὴν Ἑλλάδα ἐκ δύο περῶν, ἐκ δυσμῶν καὶ ἐκ νότων καὶ ἀπειλεῖ τὴν Κοζήτην καὶ τὸ Αίγαίον.

Ήδη ἐμποδίζει τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐπεκταθῇ εἰς χώρας Ἑλληνικάς, κειμένας πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ ζητεῖ νὰ ἐγκατασταθῇ ἡ Ἰδία ἐν Αὐλῶνι. Ἡ ἐγκατάστασις δύμας τῆς Ἱταλίας ἐν Αὐλῶνι, ητὶς ἀποτελεῖ τὴν οἰκεῖα τῆς Ἀδριατικῆς καὶ κεῖται κατὰ τὴν ἔξοδον τῆς θαλάσσης ταύτης πρὸς τὴν Μεσόγειον (*Ιόνιον πέλαγος*), ἀποκλείει ἐν αὐτῇ τὴν Αὐστρίαν καὶ συνάμα ἀπεναντί τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ τὴν Ισραηλίαν τῆς Μεσογείου. *Οπως ἐγραφεν ἡδη ἀπὸ τοῦ 1903 ὁ René Pison,* ἡ Ἱταλία κατέχουσα τὴν Κυρηναϊκήν καὶ ἀποκλώσα καὶ τὴν Αὐλῶνα, ἐπιτυγχάνει ἐκεῖνο, διπερ μάτῃν ἐπεξήγησε διὰ τῆς καταλήψεως τῆς Τύνιδος. Διὰ τῆς κατοχῆς ὀχυρῶν θέσεων ἐπὶ ἐκατέρας τῶν πλευρῶν τῆς Μεσογείου, κειμένων ἀντικρύ, ἀποκόπτει ταῦτην καθέτως εἰς δύο καὶ οὕτω ἀποκτητικάτερα στρατηγικά πλεονεκτήματα πρὸς ἡμίαν τῶν ἀλλών. Τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ διατάσσαν τῆς ίσορροπίας.

Άλλο ἡμᾶς ἱδία τοὺς Ἑλληνας ἡ ἐγκατάστασις τῆς Ἱταλίας ἐπὶ τῶν ἀλβανικῶν ἀκτῶν πλήγτει καισιώς. Ως εἴρηται, ἡ Ἱταλία περιβάλλει ἡδη ἡμᾶς καὶ ἐκ δυσμῶν καὶ ἐκ νότων καὶ διὰ τῆς κατοχῆς τῆς Ρόδου καὶ τῶν ὅλων Σποράδων μᾶς περιβάλλει καὶ ἐξ ἀνατολῶν καὶ ζητεῖ νὰ μᾶς περιβάλῃ διὰ ἡρῷας τε καὶ θαλάσσης καὶ ἐκ βιορᾶς καὶ οὗτω καθίσταται δι^π ἡμᾶς ἡ ἐπικινδυνωδεστέρα καὶ δχληροτέρα γεῖτων.

Εἰς τοὺς Γάλλους, τοὺς συμπαθοῦντας πρὸς τὴν Ἱταλίαν καὶ ἐπικαλουμένους τοὺς πολλά-

πλοὺς σύγγενικοὺς δεσμούς, οἵτινες συνδέουν τὰ δύο λατινικὰ ἔθνη, διὰ P. J. Proudhom ἡδη ἀπὸ τοῦ 1861, προμαντεύων τοὺς μέλλοντας ἐξ Ἱταλίας κινδύνους διὰ τὴν Γαλλίαν ἐγράφειν: «Τὰ ἔθνη τὰ μᾶλλον ἀνταγωνιζόμενα είναι τὰ γειτνιάζοντα καὶ δύο περισσότερον τὰ ἔθνη δημοιάζοντα πρὸς ὅληλα, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ μεταξὺ τῶν ἔνων παθίσταται δισκολωτέρα ἐν τῇ πολιτικῇ ισχύει τὸ ἀξιώμα: οἱ γείτονές μας εἶναι οἱ ἔχθροι μας».

Άλλα καὶ ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος εἶναι τοιαύτη, ὡστε νὰ προκαλῇ τὴν δυσμένειαν τῶν Ἱταλῶν. Δι^π αὐτὸν ἡ φύσις οὕτω κατεσπεύσας τὰς δύο χερσονήσους, τὴν Ἱταλικὴν καὶ Ἑλληνικὴν, ὡστε νὰ διατελοῦν πάντοτε ἀντίξηλοι ἀμφότεροι βλέπουσι καὶ τείνουσι πρὸς τὴν Ἀνατολήν, μὲ τὴν διαφορὰν διτι ἡ Ἑλληνικὴ χερσονήσος ἀποτελεῖ τὸ μᾶλλον προκεχωρημένον καὶ ἀκρότατον σημεῖον τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικήν. *Q. Πειραιεὺς εἶναι πλησιέστερος πρὸς τὸ Σουεζ ἢ τὸ Brindisi, πρὸς τὸ ὄποιον θᾶττον ἡ βράδιον θὰ διεκδικήῃ τὰ πρωτεῖα διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ταχυδρομείου τῶν Ἰνδιῶν.* *Όχι μόνον ἡ Ἱταλία ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλὰς εἶναι ιδία ἡ κατ^τέξοχην κλασικὴ χώρα, πλήρης μητημάτων ἴστοριῶν μὲ κοσμούστορικάς ἀναμνήσεις, δυναμένη, λόγῳ τούτων καὶ τοῦ ὥραίν του σφρανοῦ τῆς καὶ τῆς μεγάλης ποικιλίας τῶν χωρῶν τῆς νὰ προσελκύσῃ τοὺς ξένους περιηγητάς. Ζηλοτυπεῖ δι^π δλα ταῦτα ἡ Ἱταλία τὴν Ἑλλάδα ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν γενικήν καὶ ἐμπορικὴν ἐπίδοσιν τῆς. Ή μικρὰ Ἑλλὰς καθίσταται κάρφος εἰς τοὺς διφθαλούς τῆς μεγάλης Ἱταλίας. Ή ζωὴ της, ἡ ἀκμὴ τῆς ἔξηγονται παρὰ τῶν Ἱταλῶν ὡς ἡ παρακμὴ τῆς Ἱταλίας!*

Βατικανὸν καὶ Κυρηνάλιον

Ἐξηγήσαμεν ἐν διλογίοις τὴν πολιτικὴν τῆς Ἱταλίας καὶ εἶδομεν διτι ἀντη εἶναι πολύμερης καὶ πολυσύνθετος. Ἀντιφέρεται εἰς τὴν Γαλλίαν, τὴν πραγματικὴν εὐεργέτιδά της. Ζητεῖ τὴν συμμαχίαν τῆς Αὐστρίας καὶ ἐν τῇ συμμαχίᾳ τὴν καταπολεμεῖ. Ἀντιτάσσει τὴν Γερμανίαν ἐναντίον τῆς Γαλλίας καὶ ἐπιζητεῖ τὴν φιλίαν τῆς Ρωσίας, ἵνα ἀντιτάξῃ ταῦτην ἐναντίον τῆς συμμάχου τῆς Αὐστρίας. Θέλει καὶ τὴν συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπισήμως ὑφίσταται διακοπὴ σχέσεων καὶ ἔχθρα μεταξὺ Βατικανοῦ καὶ Κυρηναλίου. Καὶ δύμας ἡ Ρώμη εἶναι ὑπερήφανος, διότι κατέχει τὸν Πάπαν καὶ ὀφελεῖται ἐξ αὐτοῦ. Ή Ἱταλία θέλει τὸν Πάπαν Ἱταλὸν καὶ ζητεῖ νὰ κατα-

στήσῃ τοῦτον δργανὸν διὰ τὸ μέλλον μεγαλεῖν της καὶ μέσον πρὸς ἐπιτήρωσιν τῶν σχεδίων της ἐν τῇ καθ^τήδρᾳ Ἀνατολῆ. Θέλει τὸν Πάπαν ἀναλαμβάνοντα κατὰ τύπους τὴν γενικὴν προστασίαν τοῦ Καθολικισμοῦ, ἐνεργούμενην δύως μέσῳ της καὶ πρὸς δηλοφός αὐτῆς. Καὶ διδασκαλίας εἶναι διπλωματίας καὶ προσαίρων ἔχθρος

τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ομολογουμένως ἡ Ἱταλικὴ πολιτικὴ ἐπιτυγχάνει καὶ κατορθώνει μετὰ μεγάλης τέχνης νὰ συνδέσῃ τὰ ἀσυνδήτα. Θὰ ἔλεγέ τις διτι διακαβέλης, διστις ήτο γέννημα καὶ θρέμμα της, χρησιμεύει εἰς τὴν ἐπίσημον Ἱταλίαν ὃ διδασκαλίας καὶ δηλητηρίας εἶναι διπλωματία της. Ιούνιος 1913 N. P. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΛΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ἐχάλασε, καὶ ἔχει σταθῆ τοῦ νοῦ της τὸ ὀρολόγι.

Στὸ καύκαλό του τὸ βαθὺ γυρνοῦν μόνον οἱ λόγοι:

— *Ω, δῶστε μὲν εὐσπλαγχνη καρδιὰν ἐν ἀσπρῷ καὶ στον τοῖν ταῖς περιφύρειν,
νὰ μημονέψω τὰ παιδιά,*
ποῦ μὲν ἔχουν σκοτωμένα! —

Σὰν λυσσιασμένα τὰ σκυλιά
χυμήσανε, προφθάξαν!

Σὰν φίδια μπήκαν στὴν φωλιὰ
καὶ μοῦ τὴν ἔρημάξαν!

Σὰν κουκουβάγια μοναχή,
ποῦ μέσον στὸν κάμπο κλαίει,
μὲν ἀφῆκαν μένα τὴν φτωχὴν
χωρίς φωμὶ καὶ στέγη!

— *Ω, δῶστε μὲν εὐσπλαγχνη καρδιὰν
ἐν ἀσπρῷ καὶ στον τοῖν ταῖς περιφύρειν:
νὰ μημονέψω τὰ παιδιά,*
ποῦ μὲν ἔχουν σκοτωμένα! —

Ἐμπρός μου είδα ἡ δρφανή
τινά μου παλληκάρι,
ποῦς σπαρταροῦσε, σάν ἀρνὶ^ν
μπροστά στὸν μακελάρι!

Τὸ ἄλλο τὸν Τούρκους κυνηγεῖ,
σάν θαρρετὸς ξαφτέρι...
Μιὰ σφαῖδα τῶροιφε στὴν γῆ
μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι!... —

— *Ω, δῶστε μὲν εὐσπλαγχνη καρδιὰν
ἐν ἀσπρῷ καὶ στον τοῖν ταῖς περιφύρειν,
νὰ μημονέψω τὰ παιδιά,*
ποῦ μὲν ἔχουν σκοτωμένα! —

Χωρὶς θυμιάμα καὶ κερί,
χωρὶς παππᾶ καὶ διάκονο
εσκαψα μόν^νη θλιβερή
στὸν κῆπο μὲν ἔνα λάκκο...

Διυδὸς μὲν εἰσιτῶσαν τὰ σκυλιά,
τὰ δυό μου τὸ ἀγοράνια:

μά, τρία θάφων μηκαλιά
τα χέρια μ' ἀδερφάνια!...
— "Ω, δῶστε μ' εὔσπλαχνή καρδιά
ἐν' ἀστρο καὶ σ' ἐμένα,
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιά,
ποῦ μ' ἔχουν ὄσκοτωμένα!"

Τὴν κόρη θέλαν μοναχή
γερή νὰ τὴν ἀρπάξουν
νὰ τῆς μολέψουν τὴν ψυχή
τὴν πίστη τῆς ν' ἀλλάξουν!
Ποιανοῦ βαστᾶ ποτε καρδιά,
ποιὰ μάνα τὸ πομένει,
νὰ διῇ ὄσφαγμένα δυὸς παιδιά;
— "Ω, δῶστε μ' εὔσπλαχνή καρδιά
ἐν' ἀστρο καὶ σ' ἐμένα,
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιά,
ποῦ μ' ἔχουν ὄσκοτωμένα!"

Βοήθεια ἡ κόρη μὲ ζητᾷ,
βοήθεια μὲ γυρεύει!
Μὲ τὸ θεριδ ποῦ τὴν κρατᾶ
τοῦ κάκου πιὰ πολεύει!
«Ω, μάνα! Τρέξε στὴν στιγμὴ
καὶ γλύτωσ' μ' ἀπ' τὸ κρῆμα!
Παρὰ γερή χωρὶς τιμῆ,
κάλλιο μ' αὐτὴ στὸ μνῆμα!»

— "Ω, δῶστε μ' εὔσπλαχνή καρδιά
ἐν' ἀστρο καὶ σ' ἐμένα,
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιά,
ποῦ μ' ἔχουν ὄσκοτωμένα!"

Σὰν μαχαιριάς οἱ λόγοι αὗτοὶ^{οι}
τὰ σπλάχνα μοῦ σπαράζουν.
Οἱ σπαραγμοὶ μ' οἱ δυνατοὶ^{οι}
τὰ σιδερά μον σπάζουν.
Ο νοῦς μον μ' ἔχει ὑπαλωθῆ^{τη}
γαῖμα παντοῦ ἔσανογ...
Τοῦ γυιοῦ μ' ἀρπάζω τὸ σπαθὶ^ο
στὰ στήθη τῆς τὸ μπήγω! —

— "Εδώ, τῆς πνίγει τὴν φωνή
τῆς λύπης τὸ ποτάμι
καὶ μιὰ τρεμούλα τὴν κλονεῖ,
σὰν ξέβαθο καλάμι!

Κι' ὥρα πολλὴ μέν' ἡ γεηά
μὲ κρεμαστὸ κεφάλι
καὶ μὲ νεκρόχλωμη θωριά,
καὶ δὲν τολμᾷ νὰ φέllῃ:
— "Ω, δῶστε μ' εὔσπλαχνή καρδιά
ἐν' ἀστρο καὶ σ' ἐμένα,
νὰ μνημονέψω τὰ παιδιά,
ποῦ μ' ἔχουν ὄσκοτωμένα!"

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΤΟ ΚΟΡΑΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΝΙΚΑΙ

Ο λόκληρον κεφαλαίον (σουράτα) τοῦ Κορανίου, τὸ τριακοστόν, συγκείμενον ἀπὸ ἑκατόντα ἑδάφια (ἀγιέτ), φέρει τὸν τίτλον «Οἱ Ελληνες» (Ρούμ).

Τὰ πέντε πρῶτα ἑδάφια τοῦ κεφαλαίου τούτου ἔχουνται οὕτω:

1. «Οἱ Ελληνες ἐνικήθησαν.
2. «Ἐνικήθησαν εἰς τὰ σύνορα. Θὰ γιατίσουν δμῶς καὶ πάλιν.
3. «Ἐν διαστήματι ὅλιγων ἐτῶν. Ο Θεὸς κανονίζει τὴν τύχην τοῦ πολέμου. Η ἡμέρα τοῦ θριάμβου των ἔσται ἡμέρα χαρᾶς διὰ τοὺς πιστούς (Μουσουλμάνους).

4. Θὰ δρεῖσθων τὰς ἐπιτυχίας των εἰς τὸν βραχίονα τοῦ Παντοδυνάμου, διτὶς ὑπερασπίζεται ἔκείνους, οὓς Αὐτὸς θέλει. Οὗτος εἶναι ἴσχυρός καὶ ποφός.

5. Τοιαύτην ὑπόσχεσιν ἔδωκεν δ Θεός. Δὲν ἀναιρεῖ ποτὲ τὰς ὑποσχέσεις Του. Άλλ' οἱ πολλοὶ δγνοοῦνται τούτο».

Τὸ Κοράνιον θεωροῦν οἱ Μουσουλμάνοι, οὐχὶ ὡς ἀπλῆν ιερὰν βίβλον, γραφεῖσαν κατὰ θεῖαν ἔμπνευσιν ὑπὸ τοῦ Προφήτου Μωάμεθ, ἀλλ' ὡς περιέχουσαν αὐτὸν τοῦτον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, αὐτούσιον καὶ ἀπαράλλακτον, ὡς ἀπηγγέλθη εἰς τὸν Προφήτην ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ. Ο Θεὸς ἔξεδηλωθή ὡς «λόγος» καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀδημιούργητος καὶ αὐθόποστατος καὶ αἰώνιος, εἶναι τὸ Κοράνιον.

Οἱ Μουσουλμάνοι θεολόγοι ἔμηνεύουν τὰ ὡς ἀνωτὶ χωρία τοῦ Κορανίου ὡς ἀναφερόμενα εἰς μελλούσας νίκας τοῦ Αὐτοκράτορος Ηρακλείου ἐνάντιον τῶν Περσῶν (Ἀδζέμ), οἵτινες ἦσαν τότε καὶ ἔχθροι τῶν Ἀράβων.

Αξιοσημείωτὸν σύμπτωσιν ἀποτελεῖ τὸ γεγονός, ὃτι αἱ σημεριναὶ Ελλήνικαι νίκαι καὶ ὁ θρίαμβος ἡμῶν, οὖν πρὸς ὅλιγων ἀκόμη ἐτῶν ἔχει προηγηθῆ ἡ ηττα μας εἰς τὰ Θεσσαλικά πεδία, ἔμεωρηθησαν ἡμέρα χαρᾶς διὰ τοὺς Μουσουλμάνους.

N. Π. ΕΔ.

"Εφοδος τοῦ 2ου λόχου τοῦ διοικητικοῦ συντάγματος κατὰ τὸν Δαχανᾶ.

Ο 2ος λόχος τοῦ 5ου πεζικοῦ συντάγματος κατὰ τῶν βουλγαρικῶν θέσεων τοῦ Δαχανᾶ — Φωτογρ. Γ. Τσαπάλου δεκανέως

ΞΕΝΗ ΦΙΔΩΦΟΓΙΑ

ΣΦΥΡΟΚΟΠΑΤΕ ΤΟ ΤΟ ΣΙΔΕΡΟ...

Σφυροκοπάτε το τό σίδερο, ως έργατες
μιὰ μέρα μέσ' στὰ σωθικά του θὲ νὰ τὸ βιδί.
Χύσετε τῶν πολυβόλων τὸ μολύβι
γιὰ τὴν ἡμέρα ποὺ θὲ νὰ τὸν διώξωμε.
Γεμίζει τὸν ἀέρα τὸ χνῶτο τῶν νεκρῶν.
Στὸν κάμπο καὶ στὶς βουνοπλαγίες
ἀς καῆ της ἐλπίδας τὸ ἄγιο φῶς.
Ἄμονι ἀς εἶναι η ἐκδίκηση
τὸ μῖσος, ἀκούραστο σφυρό.

ΑΛΛΟΙΜΟΝΟ, ΓΙΑ ΠΕΣ...

Άλλοιμονο! Γιὰ πές, σκληρὲ τραγουδιστή,
ὡς πότε θὰ χωρῇ μέσ' στὴ ζωὴ τὸ μῖσος;
Ἡ δόξα η ἀνθρώπινη πότε θὰ πάψῃ
νὰ εἶναι ἀδικος ἀλληλοσπαραγμός;
Νικηταὶ καὶ νικημένοι,
ὅλοι στάθηκαν ψηλά, σκύψανε κατόπι.
Ποὺ μέρα τέλος, γιορτὴ παγκόσμια,
ἀπὸ τὸν ἔναν πόλο ὁς τὸν ἄλλον
μὲ εἰρήνη τὸν ἀνθρώπους θὰ ἐνώσῃ;

[Μετάφρ. Μ.]

ΛΕΩΝ ΝΤΙΕΡΕ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μιλῶντας γιὰ τὴν ἀγάπη, μιλοῦμε γιὰ τὸ
πάθος. Μιὰ ἀγάπη ἔμορφη εἶναι αὐτούσιο τὸ
πάθος, ὅπως καὶ ἀν παρουσιάζεται, ὅποιο καὶ
ἄν εἶναι τὸ τέλος της: πάντα σχεδόν, καρδιὰ
μιατομένη καὶ δυὸ μάτια ἔτοιμα νὰ κλάψουν.
Ἐπειδὴ σπάνιο εἶναι τὸ πάθος, λίγα εἶναι καὶ
τὸ ἔρωτικὰ γράμματα.

Πλῆθος εἶναι τὰ γράμματα ποὺ δίνουν ἔρωτικὴ
συνέντευξι: γιατὶ ὁ μισὸς κόσμος γράφει
καὶ δίνει συνέντευξι ἀδιάκοπα καὶ σχεδόν, χωρὶς
κακὴ σκέψη. Διαφέρει τὸ χαρτὶ καὶ τὸ μελάνι,
τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα. "Άλλο τίποτε" καὶ αἰώ-
νια, η ἵδια ἐπιστολὴ ποὺ γράφει πάντα τὸ ἕδιο
πρᾶγμα. "Ο Μισὸς δὲν γράφει περισσότερα ἀπὸ
ἄλλον" ὅσο καὶ ἀν εἶναι ἔνδοξος ἔραστης, ἔχει
τὸ ὄφος νεοτανδρεμένον: δὲν τοὺς ἀρέσει νὰ
βασανίζεται ὅλα τὰ λογαριαζεῖ μὲ φρόνησι οὕτε
ἴαν νὰ περιμένῃ θέλει, ἔραστης! Καὶ οἱ τρόποι
του εἶναι πολὺ ὀνόδητοι.

Τὸ πάθος εἶναι δρᾶμα, ὅπου οἱ ἀνθρωποὶ
τῶν ἔρωτικῶν συνέντευξεων ἔχουν τὸν κρυφό

πόθο νὰ ἐπιτύχουν ἔνα ρόλον ποὺ πάντα τὸν
ἀπαροῦνται, γιατὶ τοὺς μέλει η ζωοῦλα τους
καὶ, νὰ εἰπούμε καλύτερα, η ἥδονη τῆς ἔρωτι-
κῆς συνέντευξεως. Τὸ πάθος δὲν ἔχει εὔκολες
ἐπιτυχίες: στὸ τέλος η θὰ σκοτωθῆσης η θὰ σκο-
τώσης, η δήμιος η θύμα καὶ τὶς περισσότερες
φορές, καὶ τὰ δυὸ μαζὶ.

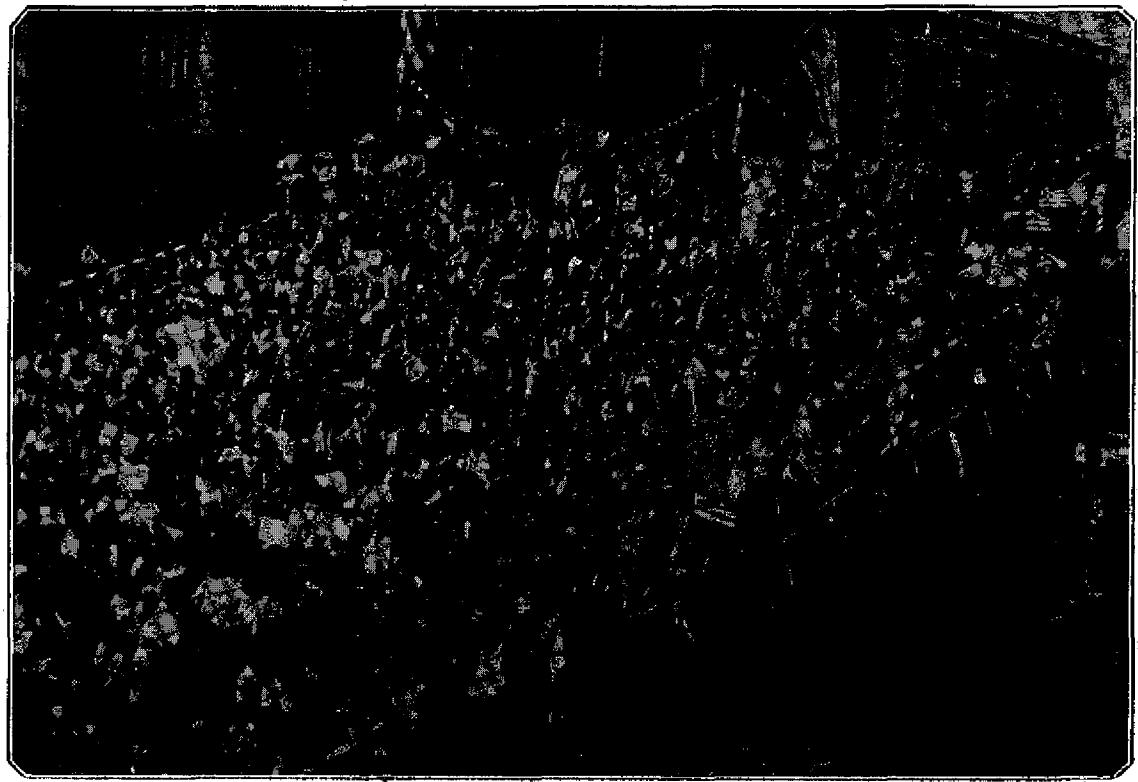
Τὴν ἔμορφιὰ τῆς ἀγάπης τὴν κάνει ο βαθὺς
πόνος. "Οπας η ὄργωμένη γῆ, τὸ φυινόπωρον,
ἔχει τῆς στάχτης τὸ χρῶμα καὶ τὸν πεθαμένον
τριαντάφυλλον, ἔτσι καὶ η ἔμορφη ἀγάπη στο-
λίζεται μὲ αἷμα καὶ μὲ φῶς πένθιμο.

Ἐπιτέλους, η ἀγάπη η εὐτυχισμένη δὲν ἔχει
ιστορία. Οἱ ἔραστοι ποὺ δὲν ἔχουν βάσανα, δὲν
αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ γράφουν. Τὸ πάθος
τρέφεται ἀπὸ τὶς ἐνάντιότητες. Η ἀδιάκοπη λα-
χτάρα τῆς εντυχίας μεγαλύνει τὴ φλόγα του: ἀν
ὑπῆρχε τρόπος νὰ εὐτυχήσῃ, θὰ ἔπαινε καὶ η
πνοή ποὺ τρέφει τὴ φωτιά ἔως τὸν τάφο. Πολὺ¹
θὰ πονέσῃ η ἔμορφη ἀγάπη καὶ ἀπὸ τὴν
πρώτη στιγμή: οὐδανὸς μανιασμένος, ἀπειλητι-
κός, σύννεφα ποὺ τρέχουν καὶ μαζεύονται πίσω
ἀπὸ τὸ βουνό.

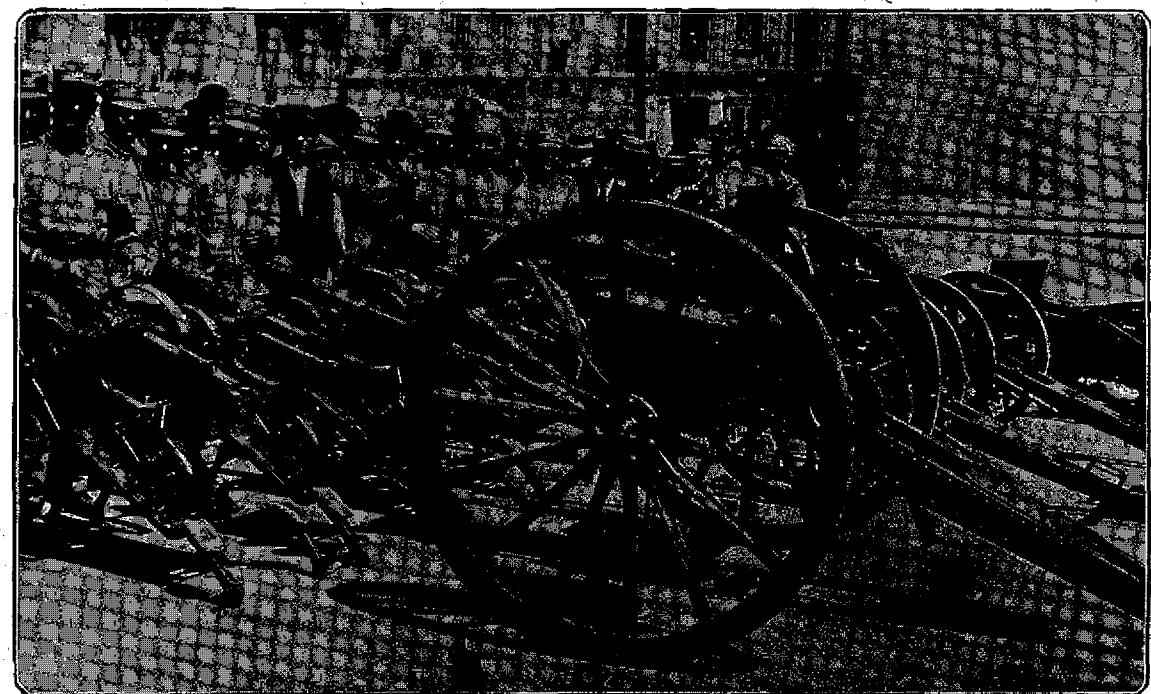
Τὰ ἔρωτικὰ γράμματα εἶναι γεμάτα κινδύ-
νους: τρομερὰ γιὰ κείνους ποὺ τὰ λαβαίνουν
τρομερὰ γιὰ κείνους ποὺ τὰ γράφουν.

Κάθε γράμμα ἔρωτικό, σχεδὸν πάντα κρύβει
μέσα του ἔνα διπλὸ φέμα. "Ἡ τὸ πάθος εἶναι
προσποιημένο, καὶ τότε τὸ γράμμα ἔγραφηκε
μὲ κάποια ἐπιτίθενσι. "Ἡ τὸ πάθος εἶναι ἀλη-
θινό, καὶ τότε καταντὶ περιττὸ νὰ τὸ διαβά-
σωμε. Οἱ ἔρασται, ποὺ εἶναι γεμάτοι πάθος,
δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τίποτε στὸν κόσμο, ἐκτὸς
ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τους καὶ τὶς περισσότερες φο-
ρές, τίποτε δικό τους ἀπὸ μακρῷ δὲν ἔχει ἐνδια-
φέρον γιὰ τὸν ἄλλους. Γιατὶ ἔμας δὲν μᾶς μέλει
τόσον τὸ πάθος, δσον τὸ πῶς ἀγαποῦν. Ἄλ-
λεινα εἶναι πῶς τὸ πάθος καὶ τοῦ πιὸ ταπεινοῦ
ἀνθρώπου; εἶναι κάτι δυνατό.

Καὶ μεγάλος ποιητής, σταν ἀγαπᾷ μὲ πάθος,
δὲν ἡμιτορεῖ παρὰ νὰ κλάψῃ. Τί μουσικὴ μα-
γεία χρειάζεται γιὰ νὰ εἶναι θαυμαστὸ τὸ κλῆμα!
Γενικῶς, οἱ συγγραφεῖς ὑποκρίνονται τὸ πάθος,
ποὺ δὲν τὸ ἔχουν: ἀκούουν τὸν ἑαυτὸν τους ποὺ
κλαίει. Θέλουν, μὲ κάθε τρόπο, νὰ ἐπιβάλουν
τὴν ἀγάπη τους: καὶ πρῶτα πρῶτα θέλουν νὰ
πείσουν τὸν ἑαυτὸν τους. "Έχουν πνεῦμα καὶ
φαντάζονται πῶς ἡμιτοροῦν τὸ πνεῦμα τους νὰ
τὸ μεταβάλουν σὲ φωτιά. Είναι φυσικόν, τὸ
προσποιημένον τους ὄφος στὴν ἀγάπη νὰ μὴν
ἀξίζῃ οὕτε δια τι ἀξίζουν τὰ ἄλλα τους ἔργα. Τὰ

*Η ὑποδοχὴ τοῦ Νικητοῦ. Η ἔξεδη τῶν τραμπατιών εἰς τὴν ὁδὸν Κοραῆ — Φωτογρ. Δδος Δ. Κ.

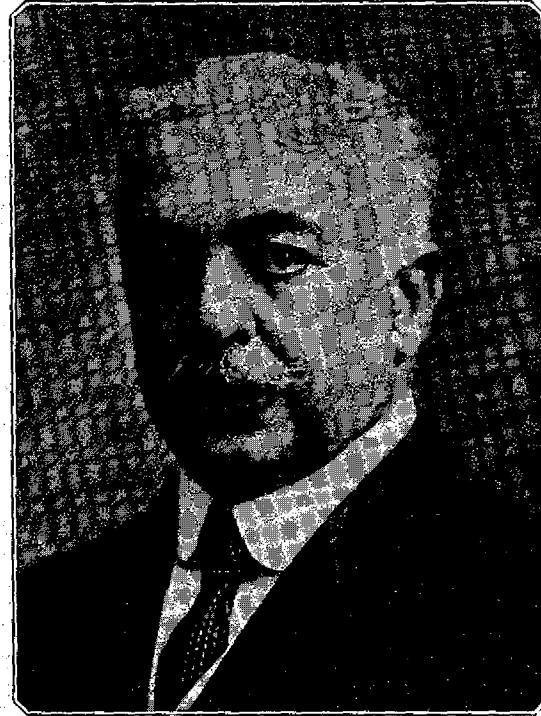

*Η ὑποδοχὴ τοῦ Νικητοῦ. Δάφνα βουλγαρικὰ ὡς διάκοσμος τῆς πλατείας τῆς Μητροπόλεως — Φωτογρ. Τριανταφύλλη

¹ Απὸ τὸ τελευταῖον βιβλίον του «Τῆς Ζωῆς».

ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΓΕΔΙΟ*

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΧΕΙΡΩΓΡΑΦΟΥ

Ο υπολογαγδς του πυροβολικού Τάκης Ηλιάδης, ένας από τους διατηρητές γενναιούς του "Βέλτινουσιλαγανιού" πολέμου. Είχε διατηρήσει να κάμψει κατόπιν εις την Κρήσναν, έντενευτικός τελείως εις τη δρόμη πυροβόλων. Ο Ηλιάδης έζετει την έντολήν, διέστρεψε αδικείος από την βροχήν των σφαιρών, και έτοιμασθεν να κάμψει τὸν ίδιον δρόμον, μὲ τὴν πυροβολάρχειαν τοῦ τόρα. Λέν ήλπικαν νά τὸν ξαναίδοσν. Βαδίζει δημητριός, στήνει τὴν πυροβολάρχειαν, και μὲ τὴν πράτην σφαίραν πον ἔξαστελλει, οιωκούν τὰ ερχομένα πυροβόλα καὶ ἀνοίγει δρόμος εις τὸ πεῖρον μας.

γυναικεῖα γράμματα είναι καλά, ξέρουν κάπως καλύτερα νά παραλείψουν. δτι είναι φεύγικο: δὲν συλλογίζονται πάντα τὸν ἄλλον· ή ἀγάπη τους τὶς κατέχει περισσότερο παρά. ή ίδεα ποὺ μπορεῖ νά έχουν οἱ ἄλλοι γι' αὐτές τέλος τολμοῦν νά περιφρονήσουν τὴν καλὴν ίδεα ποὺ δικόμιος είχε γι' αὐτές έως τώρα, και ποὺ δὲν θὰ τὶς συγχωρήσῃ, δτι τὴν ἔχασαν. Μιλῶ γιὰ τὶς ἀληθινὲς γυναικεῖς και ὅχι γιὰ κεῖνες ποὺ κάνονταν τὸ γράψιμο ἐπέλγγελμα. Αὐτές δὲν έχουν καμιὰ δινομασία, σὲ καμιὰ γλώσσα.

Η ἔμορφη διγάπη είναι, τὶς περισσότερες φορές, βουβή. Μιλεῖ αὐτὴν ή ίδια. Γι' αὐτὴν ποίησις είναι ή παρουσία, τὸ φιλί, διάνατος, τὸ κλάμα.

Οἱ ἀληθινοὶ ἔρασται ζοῦν δένας γιὰ τὸν ἄλλον. Κλαίνε, σχίζονται, ίκετεύονται. Δὲν έχουν καιρὸ νά γράφουν, οὔτε ξαναγράψουν σὲ δτι

Ο νέος υπουργός τῶν Εξωτερικῶν κ. Δημήτριος Πανᾶς

έγραψαν. Είναι, μόνον ἐνέργεια. Δὲν προσέχουν τὸ τί κάνουν. Νοιώθουν πῶς οἱ ώρες είναι μετρημένες. Η ἔμορφη ἀγάπη δὲν βαστᾶ καθόλου: ή εὐτυχία δὲν είναι γι' αὐτήν, ίσως οὔτε ή ζωή.

Μόνον οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι μπόρεσαν κάποτε νά εισδύσουν βαθειά στὸ μεντύσι ποὺ τοὺς παρασύρει. Αν, στὸν ἔρωτο, μπόρεσαν νά κυτάξουν μέσα τους, τότε σημαίνει πῶς και στὸν ἔρωτα ἀκόμα, ή ἀγάπη τῆς τέχνης είναι πιὸ δυνατή. Στὴ γυναικα ποὺ ἀγαπᾶ, δι γλύπτης δὲν ημιπορεῖ νά έχασῃ τὴν ἔμορφια τοῦ οώματος ποὺ λατρεύει και μέσα στὰ πιὸ θεομά κάδια του, βλέπει και σχεδιάζει ἀκόμα ένα κίνημα, μιὰ στάσι, μιὰ συγκίνησι τῆς ἀγαπημένης μορφῆς.

Πολλὲς φορὲς καταδικάζουν τοὺς ποιητὰς πῶς γράφουν τὰ δρωτικά των γράμματα σὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθοῦν. Αδικη κατηγορία. Στὶς στιγμὲς τοῦ πάθους φαίνεται τὸ ἐγώ μιας περισσότερο παρὰ ἄλλον. Είναι δίκαιον, δι καλλιτέχνης ποὺ ἀγαπιέται γιὰ τὴν τέχνη του, νὰ μήν ξεχνᾷ τὴν τέχνη μέσα στὴν ἀγάπη του. Καὶ τὰ δρωτικά δρωτικά λόγια τὰ λέει κανεὶς μὲ τὸν δικό του τὸν τρόπο.

[Μετάφρ. Μ.]

ANDRÉ SUARÈS

*Αποκρίθη κάνοντας μιὰ κίνησι τοῦ χεριοῦ:
— Πολλοὶ τρελοί, περισσότεροι παρὰ πληγωμένοι.
— "Αληθινά τρελοί;
— "Αμ' τι ἄλλο;

Μὲ κάταξη, και στὰ μάτια του υπῆρχε ή ίδια άκινησία, ή ἀγρια, γεμάτη ἀπὸ κρύο φρόβι, δπως στὸ στρατιώτη ποὺ είχε πάθει ήλισσι.

— Καλά, είπα, στρέφοντας τὸ πρόσωπο.

— Καὶ δι γιατρός, είναι κι' αὐτὸς τρελός, πρόσεξε τον.

Ο γιατρὸς φαινόταν πῶς δὲν ἀκούει. Είχε τὰ πόδια σταυρωμένα δπως οἱ Τούρκοι κ' ἐπινείτο ρυθμικά τὰ χέλι του και τὰ δάχτυλά του ἐκινοῦντο ἐπίσης. Τὸ βλέμμα του είχε κάποιαν άκινησία, σὰν ἀποβλακωμένο.

— Κρυόνω, εἶπε, και χαμογέλασε.

— Στὸ διόλο δλοι σας, ἐφώναξε ἀποσυρόμενος σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ βαγονιοῦ, τί μὲ φωνάξατε;

Κανεὶς δὲν ἀπήγνησε. Ο φοιτητὴς ἐπρόσεγε τὴ σιωπὴν ἀνταύγειο, ποὺ μεγάλονε δλοένα, και δι λαιμός του μὲ τὰ κατασαρὰ μαλλιά ἔμοιαζε σὰν λαιμός παιδικὸς σχεδόν, και δταν τὸν κύ-

* Η ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 15.-30 Ιουνίου.

*Εκτακτον στρατοδικείον εἰς Δεμίδ. Ισάρ δικάζει Βουλγαρον κομιτατζήν

ταξια, ένόμιζα πώς χέρι γυναικείο διόρθωνε τὰ μαλλιά του. Και τὸ δράμα αὐτὸ μοῦ ἦταν τόσο δυσάρεστο ποὺ ξεχέδον τὸν συχαινόμονον, τὸν φοιτητή.

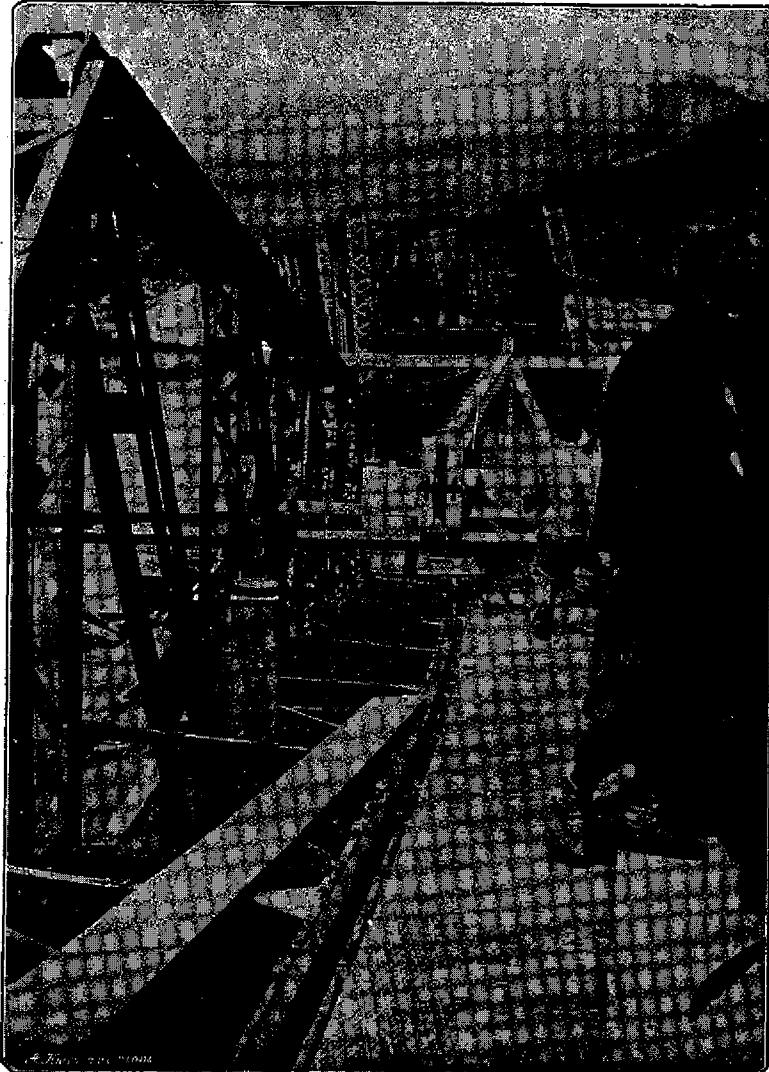
— Πόσων χρονῶν εἰσθε; φώτησα. Δὲν γύρισε νὰ ίδῃ οὐτε ἀποκρίθη.

Ο γιατρὸς δλοένα ἔκινετο ρυθμικά.

— Κρυόνω.

— Οταν συλλογίζομαι, εἴπε δ φοιτητής, δταν συλλογίζομαι, πώς δλλοῦ ὑπάρχονν δρόμοι, σπίτια, πανεπιστήμιο...

Στάματησε ἐδῶ σὰν νὰ τὰ είχε είπη δλα. Τὸ

Τὸ μεγάλο γεφύρι τὸν Στρυμόνος πλησίον τὸν Δεμιέ-Τοάρ, ποὺ κατέστησαν οἱ Βουλγαροὶ φεύγοντες

τραίνο στάθηκε ξαφνικά, καὶ χτύπησα πάνω στὸν τοῦχο ἀκουσα φωνές. Βγήκαμε βιαστικά.

Μπροστὰ στὴ μηχανή, πλᾶ στὴ γραμμή, ἦταν κάτι πεσμένο, ἐνα δέμα, καὶ πρόβαλλε ἐνα πόδι.

— Πληγωμένος;

— "Οχι, σκοτωμένος. Τὸ κεφάλι εἶναι παραμένο. Γιὰ κάθισθε ἐνδεχόμενο, θ' ἀνάψω τὸ μηδοστινὸ φανάρι, μὴ τυχὸν καὶ κόψωμε κανένα.

— Εσπρωξαν τὸ δέμα μὲ τὸ πόδι ποὺ ἔπειτούσε, καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ πόδι τεντώθησε σὰν νὰ ἥθελε νὰ τρέξῃ στὸν ἀέρα.

— "Ακοῦστε, εἴπε κάποιος ήσυχα, τρομαγμένος.

Πῶς δὲν εἶχαμε ἀκούσει τίποτε ὡς τώρα; Άπο παντοῦ—δὲν μποροῦσα νὰ καταλέψω ἀπὸ ποὺ—ἐρχότανε κάτι σὰν θρῆνος, κομμένος, δποὺ ἔκανε αἰσθησὶ ἡ μονότονη ἥρεμία του. Ακούσαμε κλάματα πολλά, πολλὲς φωνές, δμως αὐτὸ δὲν ἔμοιαζε μὲ τίποτε ποὺ νὰ εἴχητε δικούσει ἄλλη φορά. Δὲν ἔβλεπες τίποτε σὲ δλη τὴν ἔκτασι, ποὺ ἦταν σὰν κοκκινωτή, καὶ ἔτσι νόμιζες πώς ἡ γῆ εἴπε δ οὐρανός, φωτισμένος ἀπὸ ἐναν δόρατον ἥλιο, δλοένα βογγοῦσε.

— Τὸ πέμπτο βέρστι, εἴπε δ μηχανικός.

— Άπο κεῖ ἔρχεται, εἴπε δ γιατρὸς δείχνοντας μὲ τὸ χέρι.

— Ο φοιτητής ἀνατρέκιασε καὶ γύρισε πρὸς τὸ μέρος μας.

— Τί είναι λοιπόν; Κανεὶς δὲν καταλαβαίνει!

— Ας προχωρήσωμε.

Βαδίσαμε μπροστὰ στὴ μηχανή. Ή σκιά μας μεγάλη, μονοκόματη, δὲν ἦταν μαύρη, μὰ κόκκινη θαμπτὴ ἀπὸ τὴν δμοιδοφρῇ καὶ ἀκίνητη ἀνταγγεία ποὺ πλημμύριζε τὸ μέρος τὸ ἀντίθετο στὸν οὐρανό. Καὶ σὲ κάθισθε βῆμα δ θρῆνος δ ἀγριος, δ ἀνήκουστος, ποὺ δὲν ἔβλεπες ἀπὸ ποὺ δινεβαίνει, μεγάλωνε, σὰν νὰ θρηνοῦσε δ δέρας, ἡ γῆ καὶ δ οὐρανός. Ετσι ἔξακολουθητικός, παραμόδιος ήρεμος, ἐθύμιζε τὴ φωνὴ του

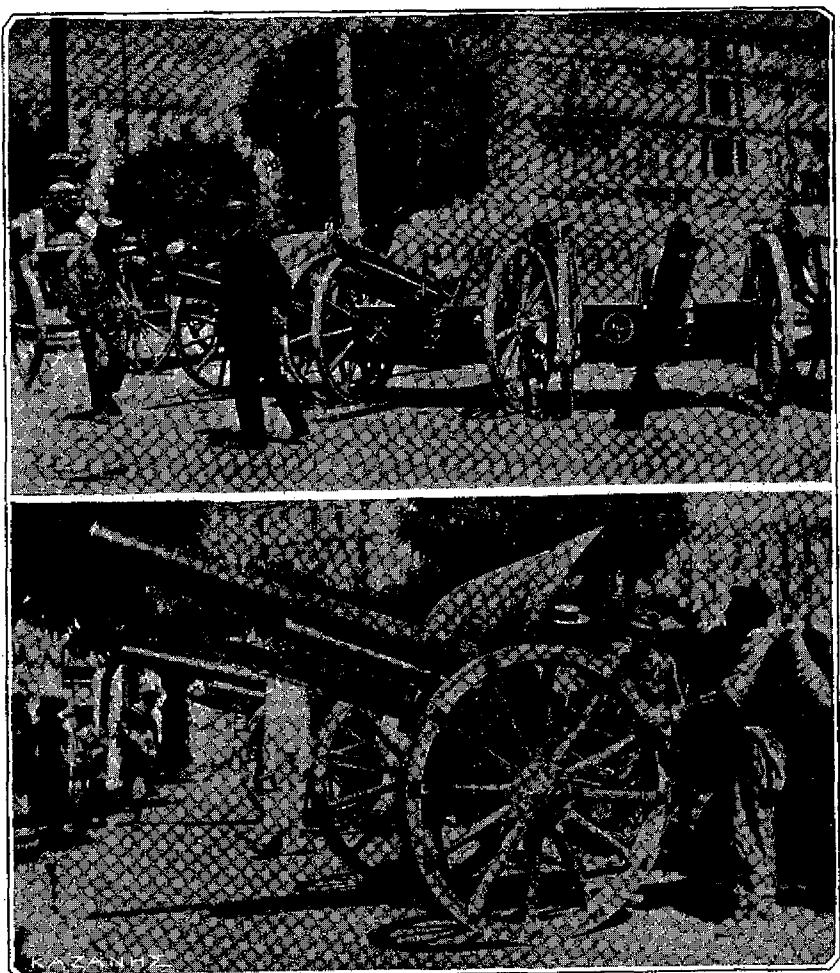
γρύλου μέσ' στὸ λειβάδι, τὸ καλοκαῖρι, τὴ μονότονη καὶ θερμῇ. Καὶ δλοένα πιὸ συχνά, ἀπαντούσαμε σκοτωμένους. Βιαστικὰ τὸν κυτάζαμε, τὸν τραβούσαμε ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμή, τὸν νεκροὺς αὐτοὺς ποὺ ἐκοίτοντο ἀδιάφοροι, ἥσυχοι, ἀτονοι, καὶ ἄφιναν πάνω στὸ χῶμα μαῦρα πηχτὰ σημάδια ἀπὸ αἷμα ποὺ ἡ γῆ τὸ είχε φυγήσει.

Στὴν ἀρχὴ τὸν μετρούσαμε, ἔπειτα ἀνακατώθηκαν καὶ τὸν παρατήσαμε. Ἔταν πολλοί, παραπολλοί μέσα στὴν ἀπαίσια αὐτὴ νύχτα, ποὺ ἦταν παγωμένη ἡ ἀνάσα τῆς καὶ βογγοῦσε ἀπὸ χλιες μεριές.

— Τί είναι λοιπόν; ἔφωναξε δ γιατρός, φοβερίζοντας κάποιον μὲ τὴ γροθιά. Εσεῖς οἱ ἀλλοι, ἀκοῦστε...

Εσπληγσιάζαμε τὸ ἔκτο βέρστι, καὶ δ θρῆνος γινότανε πιὸ καθαρός· ἔνοιωθες τὰ σουρωμένα στόματα ποὺ θρηνούσαν προσπαθούσαμε νὰ ίδοιμε ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ τριανταφυλλὶ μισοσκόταδο, ποὺ σὲ γελοῦσε μὲ τὴ φεύτικη λάμψι του, δταν δίτλα μας, πλᾶ στὴ γραμμή, καμηλό, ἀκούσαμε βαθὺν ἀναστεγμό.

Βρήκαμε γλήγορα τὸν πληγωμένο, ποὺ τὸ πρόσωπό του ἦταν δλο μάτια, — μᾶς φάνηκαν πελώρια — καὶ τότε τὸ φῶς ἔπειτε πάνω του. Δὲν βογγοῦσε πιά. Ἐκάτεξε ἐναν-ἐναν ἐμάς, καὶ ἔπειτα τὰ φανάρια μας, καὶ εἰδες μέσα στὰ μάτια του τὴν τρελλὴ χαρά του ποὺ βρέθηκε μπροστὰ σὲ ἀνθρώπους καὶ σὲ φῶς, καὶ ἔπειτα τὸν φόβο μῆπως δλα αὐτὰ σβύσουν σὰν φαντάσματα. Ισως, κοιμισμένος νὰ είχε ίδη πολλὲς φορὲς ἀνθρώπους νὰ σκύβουν ἀπάνω του, μὲ φανάρια, καὶ ἔπειτα νὰ κάνωνται στὸ κόκκινο ἀδριστο δνειδο. Ξαναρχίσαμε τὸ δρόμο μας καὶ σὲ λίγο βρήκαμε δύο πληγωμένους. Ο ἔνας ἦταν ξαπλωμένος δίτλα στὴ γραμμή, δ ἄλλος βογ-

Τὰ βουλγαρικὰ λάφυρα χρησιμεύοντα ὡς διάκοσμος τῆς πλατείας τῆς "Ομονοίας", διὰ τὴν υποδοχὴν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου

γοῦσε μέσα στὸ λάκκο. "Οταν τὸν σηκώσαμε, δ γιατρός, τρέμοντας ἀπὸ θυμό, είπε:

— Καὶ τώρα;

Καὶ γύρισε τὴ ράχη· λίγα βήματα παρέκει ἀπαντήσαμε κάποιον ἐλαφρὰ πληγωμένον, ποὺ βάδιζε ἀκονιμπῶντας τὸ χτυπημένο χέρι πάνω στὸ ἄλλο. Ἐρχότανε, μὲ τὸ κεφάλι πίσω, πρὸς τὸ μέρος μας καὶ φάνηκε πώς δὲν μᾶς είδε τὴ στιγμὴ ποὺ τραβιηδήκαμε γιὰ νὰ περάσῃ. Σταμάτησε μπροστὰ στὴ μηχανή, τὴν κόταξε γύρω γύρω καὶ προχώρησε κατὰ μῆκος τῶν βαγονιῶν.

— Καὶ θὰ κάνης νὰ δινέβης στὸ τραίνο, τοῦ

είπε δ γιατρός, μὰ δὲν ἀποκρίθη.

— Ήταν αὐτοί, οἱ πρῶτοι ποὺ μᾶς ἐτρόμαξαν. "Επειτα είδαμε καὶ ἄλλους καὶ ἄλλους δίπλα στὴ γραμμή, καὶ δλος δ κάμπος βουηγμένος

στὴν ἀκίνητη ἀνταύγεια ποὺ σκορποῦσαν γύρω οἱ φωτιές, ἐσάλευε σὰν νὰ ἥταν ζωντάνδις, γεμάτος ἀπὸ τρομερὲς, φωνές, ἀπὸ κραυγές, ἀπὸ βογγητά, ἀπὸ βλαστήμιες. Τὰ μαῦρα αὐτὰ φαντάσματα δλοένα πληθύνονται καὶ σέργονται, ὅδια ἀποκοιμισμένα καβούρια ποὺ βγαίνουν ἀπὸ πανέρι, σὰν ἔχαριοι μένα, παράξενα, δποὺ μὲ τὶς ἀβέβαιες καὶ κομμένες κινήσεις τους εἴτε μὲ τὴν βαρειά τους ἀκανήσια, μόλις ἔμοιαζαν μὲ ὄνθρωπονς." Άλλοι ἥταν βουβοί καὶ ὑποτακτικοί, ἄλλοι ἔστεναζαν, οὐδολιαζαν καὶ μᾶς ἔδειχναν μίσος, σ' ἐμᾶς ποὺ τοὺς σώζαμε, σὰν νὰ εἴχαμε φέρει ἔμεις τῇ νύχτα αὐτή, γεμάτη αἷμα καὶ ἀπονιά, καὶ τὴν ἔγκατάλειψί τους στὸ σκοτάδι, καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὶς φοβερὲς πληγές. Δὲν ὑπῆρχε πιὰ θέσις στὰ βαγόνια. Τὰ ρούχα μας ἥταν ποτισμένα μὲ αἷμα, καὶ ἀδιάκοπα ἔφεροναν πληγωμένους, καὶ δὲ κάμπος, ζωντανεμένος, βογγοῦσε δλοένα ἀπαλούα.

"Άλλοι ἔπλησσαζαν σέργοντας, ἄλλοι μόλις κρατιώντανε καὶ ἔπεφταν. "Ἐνας στρατιώτης ἡρθε δῶς διόλου κοντά μας. Τὸ πρόσωπό του ἥταν χαλασμένο· ἔνα μάτι μονάχα ἀπόμενε καὶ ἔλαμπε ἀγρια, φοβερά· ἥταν σχεδὸν γυμνός, σὰν νὰ

ἔβγαινε ἀπὸ λουτρό. Μ' ἔσπρωξε, ἐκύταξε μὲ τὸ μίτι του τὸν γιατρὸ καὶ τὸν ἀρπαξε ἀπὸ τὸ σιηθός.

— Θὰ σοῦ στρίψω τὸ λαρούγγι, ἔφωναξε τινάζοντάς τους καὶ εἰπε ἀκόμη μιὰ δυνατή, ἀδιάντροπη βρισιά.

— Θὰ σοῦ στρίψω τὸ λαρούγγι· ἀτιμόκορμα δλοὶ σας.

— Θὰ σὲ πάω στὸ στρατοδικεῖο, παλιάνθρωπε! Φυλακή! Δὲ μ' ἀφίνεις νὰ δουλέψω! Παλιάνθρωπε! Κτήνος!

Τοὺς χώρισαν, μὰ δὲ στρατιώτης φώναξε δλοένα:

— Ἀτιμόκορμα! Θὰ σοῦ στρίψω τὸ λαρούγγι!

Αἰσθανόμουν ἀποκαμωμένος καὶ τραβήχθητα νὰ καπνίσω ἔνα τσιγάρο καὶ νὰ ἔκουουρασθῶ. Τὸ αἷμα, πηγμένο πάνω στὰ χέρια μου, ἔμοιαζε μὲ γάντια μαῦρα, καὶ τὰ δάχτυλα μόλις ἔκινοῦντο καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ κρατήσουν τὰ σπίρτα ἢ τὸ τσιγάρο. Καὶ δταν κατώρθωσα ν' ἀνάψω ἔνα, μοῦ φάνηκε κάτι καινούριο, παράξενο, ποὺ δὲν τὸ εἶχα ποτὲ γευθῆ ὡς τώρα, οὔτε καὶ κατόπι. Ο φοιτητής ήπον ἥταν μαζί μας μ' ἐπλησσασε· μοῦ φάνηκε πῶς τὸν εἶχα

Τὰ θύματα τῆς βουλγαρικῆς θηριωδίας εἰς τὸ Δοξάτο

Οι Βουλγαροί φεύγοντες σκορπούν τὴν καταστροφὴν εἰς τὰς Σέρρας

ξαναίδη χρόνια τώρα, καὶ πρασπαθοῦσα νὰ θυμηθῶ ποὺ τὸν είχα ἰδη. Ἐβάδιζε σταθερά, σὰν νὰ ἥταν στὴ γραμμή, καὶ ἐκύταξε ἀπὸ πάνω μου, μακριά.

— Καὶ κοιμοῦνται, εἰπε μὲ φαινομενικήν ηρεμία.

— Εγὼ ἐθύμωσα σὰν νὰ τὸ είχε πῃ γιὰ μένα.

— Ξεχάτε πῶς πολεμησαν δέκα δλόκληρες μέρες σὰν λεοντάρια.

— Καὶ κοιμοῦνται, ξαναεῖπε, κυτάζοντας ἀπό πάνω μου, μακριά. Ἐπειτα ἔσκυψε, καὶ κοννώντας τὸ δάχτυλο αὐστηρό, πάντα ἥσυχα καὶ μὲ ἀπάθεια:

— Θὰ σᾶς πῶ, θὰ σᾶς πῶ...

— Τὶ λοιπόν;

Μ' ἐκύταξε πάλι αὐστηρά, ἔβγαλε ἔνα περίστροφό ἀπὸ τὴν τσέπη του, τὸ πλησσασε στὸν κρόταφό του καὶ ἐπυροβόλησε. Οὔτε παραξενεύθηκα, οὔτε φοβήθηκα. Ἐπῆρα τὸ τσιγάρο μου μὲ τὸ ἄλλο χέρι, ἔβαλα τὸ δάχτυλό μου πάνω στὴν πληγὴ καὶ τράβηξα τὸν δρόμο μου.

— Ο φοιτητής αὐτοτόνησε, εἰπα τοῦ γιατροῦ. Φαίνεται πῶς ξῆ ἀκόμα.

Ο γιατρὸς ἔπιασε τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυό του χέρια καὶ ἀναστέναξε:

— Ας πάρῃ στὸ διάβολο. Δὲν ἔχουμε θέσι. Νὰ μὲ ἄλλος ἔκει ποὺ θὰ κάνῃ τὸ ἴδιο. Καί, στὴν τιμή μου, ἔφωναξε θυμωμένα καὶ ἀπειλητικά, τὸ ἴδιο καὶ ἔγω θὰ κάνω. Ναι! Καὶ σεῖς, παρακαλῶ, νὰ γυρίσετε πεζή. Θέσις δὲν ὑπάρχει. Κάνετε τὰ παράπονά σας, δὲν σᾶς ἀρέση.

Ἐπλησσασα ἔκεινον ποὺ ἥταν ἔτοιμος ν' αὐτοκτονήσῃ. Ἡταν καὶ αὐτὸς ἀπ' ἔκεινους ποὺ κονβαλοῦσαν τραυματίας, ἔμοιαζε σὰν φοιτητής. Στεκότανε ἔχοντας τὸ μέτωπο ἀκουμπησμένο στὸ χώρισμα τοῦ βαγονιού καὶ τὸ σηήδος του ἀνεβόκατέβαινε ἀπὸ τὸ κλάμα.

— Ήσυχασε! τοῦ είπα καὶ τὸν ἄγγισα στὸν ώμο.

Δὲν κινήθηκε, οὔτε είπε λέξι, μὰ ἔκλαιε. Ο λαιμός του ἔδειχνε πῶς ἥταν νέος σὰν τοῦ ἄλλου καὶ φοβερὸς μάλιστα· στεκότανε σὲ μιὰ ἡλίθια στάσι, με ἀνοιχτὰ τὰ σκέλη, σὰν μεθυσμένος ποὺ θὰ κάνῃ ἔμετό δ λαιμός του ἥταν ματωμένος, θὰ είχε βέβαια ματωθῆ μὲ τὰ δάχτυλά του.

Οι Τούρκοι τῶν χωρίων που κατέστεφαν οι Βούλγαροι καταφεύγουν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν νὰ ζητήσουν περιθαλψιν

— Λοιπόν! είπα άνυπόμονα.

Τραβήχθηκε ἀπὸ τὸ βιαγόνι καὶ, μὲ τὸ κεφάλι σκυμένο, κυρτωμένος σὰν γέρος, χάθηκε στὸ σκοτάδι. Τὸν παρηκολούνθησα, δὲν ἔξερω γιατί, πολλὴν ὥρα. "Εκλαιει δλοένα. "Ηθελα κ' ἔγω νὰ κλάψω.

— Στάσου! τοῦ φώναξα σταματῶντας.

Μὰ ἐκεῖνος ἐπῆγαινε, μὲ δυσκολία, κυρτωμένος σὰν γέρος, ξαφωμένος, σέργοντας. Καὶ σὲ λίγο, χάθηκε μέσα στὴν δμήκη, τὴν κοκκινωτή, ποὺ ζειούσε μὲ φῶς, ποὺ δὲν ἐφώτιζε δμῶς καθόλου. "Εμεινα μόνος.

"Αριστερά, λίγο παραπάτω, πέρασε μιὰ σειρὰ ἀπὸ δαμπτὰ φῶτα· ἡταν δὲ σιδηρόδρομος, ποὺ ἔφευγε. "Ημουν μόνος μέσα στοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς μισοπεθαμένους. Πόσοι ἔμεναν ἀκόμα; Γύρω μου δλα ἡταν ἀκίνητα, πεθαμένα καὶ μακρού ὃ κάμπτος βρογγοῦσε σὰν κάτι ζωντανὸ — ή μπορεῖ καὶ νὰ ἡταν τῆς φαντασίας μου ἐπειδὴ είχα μείνει μόνος. Μά δὲ θρήνος δὲν σταματοῦσε. Σερνότανε πάνω στὴ γῆ, ἀδυνατημένος, ἀπελπισμένος, σὰν κλάμα παιδιῶν ἢ χιλιάδων μικρῶν σκυλιῶν ποὺ τὰ παράτησαν στὴν παγωνιά.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ Ζ'

... ἡταν οἱ δικοί μας. Μέσα στὴν παράξενη αὐτὴ σύγχυσι ποὺ βασίλευε, ἔνα δλόκληρο μῆνα, στὸ στρατό μας καὶ στὸν ἔχθρικὸ στρατό, τόσο

μαν πάλι νὰ ὑποπτεύωμαι καὶ νὰ αἰσθάνωμαι καινούριο φόβο.

Ναί, φαινεται πὼς ἡταν δικοί μας, καὶ πὼς μιὰ δβίδα δική μας, ἀπὸ δικό μας κανόνι, ἀπὸ δικό μας πυροβολητή, μοῦ πήρε τὰ πόδια! Καὶ κανεῖς δὲν μπόρεσε νὰ μοῦ δώσῃ νὰ καταλάβω πῶς εἶχε γίνει αὐτό. Κάτι εἶχε συμβῆ, κατί εἶχε σκεπάσει τὰ μάτια, καὶ δυὸ συντάγματα τοῦ ἴδιου στρατοῦ—ἀντιμέτωπα, ποὺ τὰ χώριζε ἔνα βέρσοτ—ἔπι μία δλόκληρη ὥρα ἀλληλοσκοτώνταν, μὲ τὴν ἴδεα πῶς χτυποῦν τὸν ἔχθρο. Καὶ μιλούσαν γιὰ τὸ γεγονός αὐτὸ μὲ μισὸ στόμα, μαστιμένα λόγια, καὶ—αὐτὸ δὰ ἡταν τὸ πιὸ παράξενο—πολλοὶ δὲν καταλάβαιναν ἀκόμα τὸ λάθος ποὺ εἶχε γίνει. Θαρρῶ διμος πῶς καταλάβαιναν, μὰ νόμιζαν δτι τὸ λάθος ἔγινε ἀργότερα καὶ δτι στὴν ἀρχὴ εἶχαν ἀληθινὰ χτυπηθῆ μὲ τὸν ἔχθρο, δτι δὲν ἔχθρος ἔφυγε δὲν ἔξερω πῶς, κ' ἔτσι χτύπηθηκαμε κατόπι μὲ τοὺς δικοὺς μας. Μερικοὶ τὰ ἔλεγαν καθαρά, καὶ ἔξηγούσαν τὰ πρόγματα δπως τὰ νόμιζαν, φανερά. Κ' ἔγω ἀκόμα, ἔως σήμερα, δὲν ἡμπορῶ νὰ εἰπω πῶς εἶχε γίνει αὐτὴ ἡ σύγχυσις, γιατὶ είχα ἴδη καθαρὰ τὴν ιόκνινη στολὴ τῶν δικῶν μας καὶ ἔπειτα τὸν ἔχθρον—χρῶμα πορτοκαλί. Καὶ ἀμέσως σχεδὸν τὸ λησμόνησαν, καὶ μιλούσαν γιὰ μάχη ἀληθινή, καὶ πολλὲς ἀνταποκρίσεις εἶχαν γραφῆ ἔτσι, καλῇ τῇ πίστει. Τὶς διάβασα, στὸ σπίτι μου. Στὴν ἀρχὴ, ἔμας τοὺς πληγωμένους, μᾶς μεταχειρίσθηκαν λίγο παρά-

Η κατάληψις τῆς Καβάλλας. Ο λαός παρακολουθεῖ μὲ δικράνη τοὺς "Ἑλληνικοὺς δξιωματικοὺς κ. Μαζαράνην καὶ Μαυρομιχλῆν

ξενα, λὲς καὶ μᾶς λυπόντανε λιγότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους· μὰ ὕστερα ἀλλαξαν τρόπο. Καὶ μόνον παρόμοιες συμπιώσεις, καὶ τὸ δτι δύο ἀποσπάσματα τοῦ ἔχθρικον στρατοῦ ἀλληλοσκοτώθηκαν τὴ νύχτα, σῶμα μὲ σῶμα, μὲ κάνουν νὰ πιστεύω πῶς εἶχε γίνει λάθος.

Ο γιατρός μας, αὐτὸς ποὺ μούκοψε τὰ πόδια, γέρος κόκκαλιάρης, ξερακιάνος, ποὺ μύριζε δλος ἰδοφρομίο, καπνὸ καὶ φρενόλ, πάντα γελαστός, μοῦ εἴπε μισοκλείνοντας τὸ μάτι:

— Εἰσαι τυχερός ποὺ θὰ γυρίσης στὸ σπίτι σου. Αὐτὸ ποὺ γίνεται ἔδω, είναι κάτι ἀλλοιώτικο.

— Μά, τί;

— Κατιτί ἀλλοιώτικο. Στὸν καιρὸ μας ἡταν ἀπλούστερα.

Εἶχε ὑπηρετήσει κατὰ τὸν

Τὰ πρώτα νοσοκομείον Θεσσαλονίκης. Ο τρίτος δεξιά διευθυντής κ. Α. Ψαλτώφ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Σελίς 32, 63, 96.

ΕΙΑΗΣΕΙΣ—ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ—ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

*Σελίς 30, Εἰς τὰ «Παραλειπόμενα» τοῦ τεύχους τῆς 15-31
Μαΐου, Σελίς 95.*

ΟΛΓΟΣΤΙΧΑ

*Σελίς 31, Εἰς τὰ «Παραλειπόμενα» τοῦ τεύχους τῆς 15-31
Μαΐου, Σελίς 95.*

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

*Εἰς τὰ «Παραλειπόμενα» τοῦ τεύχους τῆς 15-31
Μαΐου, Σελίς 95.*

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

*Σελίς 30, Εἰς τὰ «Παραλειπόμενα» τοῦ τεύχους τῆς 15-31
Μαΐου.*

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ

Τεῦχος Ἀπριλίου, Μαΐου, Ιουνίου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου.

Ε Ι Κ Ο Ν Ε Σ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

*Θαλείας Φλωρᾶς - Καραβία : Πρόσφατη Ἡπειρωτοπού-
λα, σελ. 4.**Πρέσβετρα - Ἐληνές, σ. 6.**Γάλανηνα - Αλγαδέλωτοι, σ. 7.**Ο καθηγητής κ. Γ. Φωκᾶς, σ. 8.**Σπύρος Ματσούνας, σ. 9.**Ἐλληνες σιρασιώται εἰς τὸ Ἐμίν 'Αγδ, σ. 10.**Ο Πρέγκηψ Ὑγραλάνης ἐθελοντής, σ. 11.**Κονσταντίνος Μάνος, σ. 28.**A. Μπατικλίν : Ο πόλεμος, σ. 34.*

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ.

*Γερογιος Λιάσκος, σ. 14.**Ἐνδιατίθης Κοτσούποντος, σ. 14.**E. Χατζηϊωάνου, σ. 18.**Ο ναναρχος Τάδενελ, σ. 19.**Ο Βασιλέας τοῦ Μανδοβούνιου Νικόλαος, σ. 21.**Ο δεροπόλος κ. Μοντούτης, σ. 23.**Ηλένηρα Παπαγεωργακοπούλου, σ. 63.**Κωνσταντίνος Καραμαντόπουλος, σ. 68.**Ο ἀνθυπολοχαγός Μαργαριτωνάκης, σ. 68.**Ο ταγματάρχης Κατσικήδης, σ. 69.**Ἀνδρέας Κορομηλᾶς, σ. 69.**Νικόλαος Σπαρδωνής, σ. 92.**Ἀγονί τε Ροσφάρ, σ. 92.**Κωνστ. Τσιριγάνης, σ. 106.**Καλαπόθος Π. Αγυγέτος, σ. 106.**Κωνστ. Γ. Ἀγγελόπουλος, σ. 107.**Γεωργίος Λένας, σ. 107.**Ἀντώνος Κουτήφαρης, σ. 108.**Ἀναστ. Κ. Γιώτης, σ. 108.**Βασιλείος Πλαστήρας, σ. 109.**Θεόδωρος Ι. Αλοκαρόης, σ. 109.**Τάκης Ἡλιάδης, σ. 116.**A. Ηνάς, σ. 116.*

ΠΟΙΚΙΛΑΙ

*Η κ. Φλωρᾶς - Καραβία εἰς τὴν ἐκπομπαίαν τῆς Ἡπεί-
ουν, σελ. 13.**Η πρώτη ἐπάνοδος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου ἀπὸ τὰ
πεδία τῆς μάχης, σ. 15.**Τέσσαρες εἰκόνες ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Σάμου,
σ. 16, 17.**Ο ἀεροπόρος Μοντούσης κατοπινεύων ἀπὸ τὸ δεροπόλανον
τὸ Μπιζάνη, σ. 22.**Δύο εἰκόνες ἀπὸ τὴν πιῆσιν τοῦ «Ναυτίλου» ἐπάνω ἀπὸ
τὸν Ναυαράνη, σ. 24.**Τὸ συλληφθὲν τουρκικὸν τορπιλοβόλον «Αιάλεια», σ. 25.**Τὸ δεροπόλανον ποὺ συντετρίβη εἰς τὸν Αγκαδάνη, σ. 25.**Τρεῖς εἰκόνες τῶν Βοδρῶν, σ. 37, 38, 39.**Πρόσφρυγες τοῦ Παγγαίου, σ. 41.**Διφάγχιον, σ. 42.**Τὸ πλήθος γυρετεύον τὸν ἔλληνικὸν στόλον εἰς τὸν Μού-
δρον, σ. 43.**Η ἔλληνικὴ σημαία εἰς τὸ φρούριον τῆς Μιτούληνης, σ. 44.**Γερόντιον τῶν Ιωαννίνων, σ. 44.**Σουλιώτισσα τῶν χρόνων τοῦ Ἀλήκασσα, σ. 45.**Συσσίτιον Ἐλλήνων στρατιωτῶν εἰς τὸ στρατόπεδον, σ. 46.**Ο λιμὴν τῆς Θεσσαλονίκης, σ. 47.**Δύο εἰκόνες ἀπὸ τὸ ναυτικὸν νοσοκομεῖον τοῦ N. Φαλή-
ρου, σ. 49.**Η Κυβέλη ἐσογάζει μαζὶ μὲ τὰ τριαντάφυλλα, σ. 53.**Ἡπειρωτοπόλες, σ. 66.**Βούλγαροι ἀξιωματικοὶ αὐχμάλωτοι, σ. 71.**Τρεῖς εἰκόνες ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, σ. 72, 73.**Ο Διάδοχος ἐπεντρημούμενος ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, σ. 74.**Ἄργυροναστρον, σ. 76.**Ἡ ἐποδοχὴ τοῦ Διαδόχου Γεωργίου εἰς τὸ Ἀργυρόκα-
στρον, σ. 77.**Δύο εἰκόνες τῶν ἀντοικήτων εἰς τὸν στρατόν, σ. 78, 79.**Δύο εἰκόνες τοῦ ποταμοῦ Λούσον, σ. 82, 83.**Οκτώ εἰκόνες ἀπὸ τὴν ἀνοδοχὴν τοῦ Βασιλέως, σ. 98, 101,**102, 103, 104, 115, 119.**Ἐρόδος κατὰ τοῦ Λοχανᾶ, σ. 113.**Ἐγκατοποίησις τοῦ Λεμίρ-Ισάρ, σ. 117.**Τὸ μεγάλο γεφύρι τοῦ Στρυμόνος, σ. 118.**Τὰ θύματα τοῦ Λοξάνου, σ. 120.**Ἡ πυρόβολης τῶν Σερρῶν, σ. 121.**Τούρκοι καταφεύγοντες εἰς τὸν ἔλληνικὸν στρατόν, σ. 122.**Ἡ κατάληψις τῆς Καβάλλας, σ. 123.**Τὸ Νοσοκομεῖον Θεσσαλονίκης, σ. 123.*

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

*Η Τούρκα εὐγρωμονοῦσσα, σ. 64.**Ο Μπολετινᾶς δύτης ἐνεργατίσθη εἰς τὸ Λονδρόν, σ. 64.**Ο Μπολετινᾶς, σ. 64.**Η Σιένης τοῦ Κεμάλ Βέη, σ. 64.**Ο Κεμάλ Βέης, σ. 64.*